

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/21-01/3
URBROJ: 613-02-23-21-11
Zagreb, 22. rujna 2021.

Izvješće o obavljenoj financijskoj reviziji

**Ministarstvo
poljoprivrede
za 2020.**

SADRŽAJ

stranica

I.	MIŠLJENJE	1
II.	PODACI O MINISTARSTVU	5
	Djelokrug i unutarnje ustrojstvo	5
	Planiranje i izvršenje plana	6
	Financijski izvještaji	7
	Javna nabava	18
III.	REVIZIJA ZA 2020.	20
	Ciljevi i područja revizije	20
	Kriteriji za izražavanje mišljenja	20
	Metode i postupci revizije	21
	Nalaz za 2020.	23
	Provedba naloga i preporuka	49

I. MIŠLJENJE

Na temelju odredaba članka 19. i 21. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19), obavljena je financijska revizija Ministarstva poljoprivrede (dalje u tekstu: Ministarstvo) za 2020.

Predmet revizije bili su godišnji financijski izvještaji, i to: Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, Bilanca, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji, Izvještaj o obvezama te Bilješke uz financijske izvještaje. Osim godišnjih financijskih izvještaja, predmet revizije bila je i usklađenost poslovanja Ministarstva sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima koji imaju značajan utjecaj na poslovanje. Revizijom usklađenosti poslovanja obuhvaćena su sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, planiranje i izvršenje plana, prihodi i primici, rashodi i izdaci, imovina, obveze i vlastiti izvori te javna nabava.

Revizija je planirana i obavljena u cilju izražavanja mišljenja jesu li financijski izvještaji u svim značajnim odrednicama sastavljeni u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja, a poslovanje usklađeno sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

O financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja izražena su uvjetna mišljenja.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim Okvirom profesionalnih načela, standarda i smjernica Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 17/20) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

A) UVJETNO MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju, financijski izvještaji Ministarstva za 2020. sastavljeni su u svim značajnim odrednicama u skladu s odredbama Zakona o proračunu, osim u dijelu opisanom u odjeljku Osnova za izražavanje uvjetnog mišljenja o financijskim izvještajima.

Osnova za izražavanje uvjetnog mišljenja o financijskim izvještajima

Mišljenje o financijskim izvještajima izraženo je u skladu s ISSAI 200 Temeljnim načelima financijske revizije i pripadajućim revizijskim standardima.

Za izražavanje mišljenja pribavljeni su dostatni i primjereni revizijski dokazi.

Činjenice koje su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja opisane su u nastavku.

- Neurošena sredstva pomoći prijelaznog instrumenta EU-a za Hrvatsku (Twinning light projekt) u iznosu od 303.414,00 kn nisu evidentirana u poslovnim knjigama, odnosno iskazana u financijskim izvještajima na propisanom računu Računskog plana, što je utjecalo na strukturu iskazanih prihoda u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima. Navedeni prihodi evidentirani su u poslovnim knjigama i iskazani u financijskim izvještajima na računu prihoda od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga, umjesto na računu prihoda od pomoći od institucija i tijela Europske unije (dalje u tekstu: EU).

S obzirom na to da se ne radi o prihodima ostvarenima na tržištu koji se evidentiraju na spomenutom računu, nego o prihodima ostvarenima temeljem prijenosa EU sredstava putem Središnje agencije za financiranje i ugovaranje, navedene prihode u iznosu od 303.414,00 kn trebalo je evidentirati na računu prihoda od pomoći od institucija i tijela EU.

U poslovnim knjigama nisu evidentirani i u financijskim izvještajima iskazani rashodi i obveze za laboratorijske usluge u iznosu od 1.006.712,00 kn. Rashodi za laboratorijske usluge te pripadajuća obveza evidentirani su u poslovnim knjigama kada je podmirena obveza u trenutku plaćanja (veljača 2021.), umjesto u vrijeme nastanka obveze u 2020. Zbog navedenog evidentiranja manje su iskazani rashodi i obveze u iznosu od 1.006.712,00 kn.

U glavnoj knjizi Ministarstva potraživanja za naknadu za osnovano pravo služnosti na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske u iznosu od 119.143,00 kn evidentirana su prema naplati, umjesto u vrijeme nastanka po svakom obvezniku plaćanja, neovisno o naplati. Navedenim načinom evidentiranja na temelju ostvarene naplate, iz poslovnih knjiga Ministarstva nisu vidljiva eventualna potraživanja od obveznika plaćanja naknade za koja nisu pravodobno i u potpunosti ostvarene uplate na račun državnog proračuna.

Ukupna potraživanja u iznosu od 2.129.443.226,00 kn evidentirana su u glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 1.942.165.278,00 kn (za potpore koje se financiraju iz proračuna Republike Hrvatske i proračuna EU-a) te glavnoj knjizi Ministarstva u iznosu od 187.277.948,00 kn. U okviru potraživanja evidentiranih u glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 1.942.165.278,00 kn dospjela su potraživanja u iznosu od 103.563.363,00 kn. Potraživanja s rokom dospjeća dužim od jedne godine iznose 54.994.105,00 kn. Za potraživanja dospjela na naplatu u roku dužem od jedne godine i od dužnika nad kojim je pokrenut stečaj i/ili likvidacijski postupak ili je zaključen stečajni postupak ispravak vrijednosti potraživanja nije proveden. S obzirom na to da nije proveden ispravak vrijednosti dospjelih potraživanja i da je evidentiran dio potraživanja za koja ne postoji mogućnost naplate, u Bilanci sa stanjem na dan 31. prosinca 2020. više su iskazana potraživanja i vlastiti izvori.

Popis imovine i obveza nije dijelom obavljen u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu te Uputom o obavljanju popisa imovine i obveza, koju je donio ministar financija u prosincu 2015. Popis potraživanja i obveza obavljen je prijepisom stanja iz poslovnih knjiga prema skupinama računa iz Računskog plana. Iz navedenog proizlazi da je popis imovine i obveza obavljen formalno te osnovna svrha popisa nije ostvarena. (točka 1. Nalaza)

B) UVJETNO MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI POSLOVANJA

Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju, poslovanje Ministarstva za 2020. u svim značajnim odrednicama obavljano je u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima, navedenim u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2020. pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja, osim u dijelu opisanom u odjeljku Osnova za izražavanje uvjetnog mišljenja o usklađenosti poslovanja.

Osnova za izražavanje uvjetnog mišljenja o usklađenosti poslovanja

Mišljenje o usklađenosti poslovanja izraženo je u skladu s ISSAI 400 Načelima revizije usklađenosti i pripadajućim revizijskim standardima.

Za izražavanje mišljenja pribavljeni su dostatni i primjereni revizijski dokazi.

Činjenice koje su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja opisane su u nastavku.

- Ministarstvo nije donijelo pravilnik kojim je uređen postupak, način ostvarivanja prava i način korištenja sredstava naknade za općekorisne funkcije šuma (dalje u tekstu: OKFŠ). Navedeni pravilnik trebalo je donijeti do kolovoza 2019., a do srpnja 2021. nije donesen. (točka 2. Nalaza)

Ministarstvo nije ustrojilo registar evidencije ugovora i naplate po svim oblicima raspolaganja zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske do vremena obavljanja revizije (svibanj 2021.) jer nije donesen pravilnik kojim se definiraju obveze jedinica lokalne samouprave i način vođenja registra evidencije ugovora i naplate za poljoprivredno zemljište u državnom vlasništvu. Rok za donošenje pravilnika je, prema odredbama Zakona o poljoprivrednom zemljištu, bio 1. rujna 2018. (točka 3. Nalaza)

Pravo služnosti na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske osniva se u skladu s prostornim planom ili aktom za provedbu prostornog plana (jedinica lokalne samouprave) na prijedlog predlagatelja služnosti (fizičke i pravne osobe). Ministarstvo je tijekom 2019. i 2020. zaključilo s ovlaštenicima prava služnosti 118 ugovora o osnivanju prava služnosti na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske, od kojih je kod 35 ugovora ugovoreno plaćanje naknade za osnovano pravo služnosti u ukupnom iznosu od 2.317.300,00 kn. Navedeni ugovori zaključeni su na rok od jedne do 35 godina, ovisno o namjeni. Naknada za osnovano pravo služnosti koja prelazi iznos od 50.000,00 kn plaća se u jednakim godišnjim obrocima. Prvi obrok naknade mora se uplatiti u roku od 30 dana od dana zaključenja ugovora, a svaki sljedeći obrok dopijeva na naplatu na dan koji po broju i mjesecu odgovara danu dospijeca prvog obroka. Ugovorom o osnivanju prava služnosti utvrđen je broj obroka i određen rok u kojem nositelj prava služnosti mora izvršiti otplatu zadnjeg obroka naknade. Plan otplate naknade za osnovano pravo služnosti kao sastavni dio ugovora o osnivanju prava služnosti nije sastavljen. (točka 3. Nalaza)

- Od ukupno iskazanih potraživanja koncem 2020. u iznosu od 2.129.443.226,00 kn, dospjela su potraživanja u iznosu od 175.835.564,00 kn. U okviru dospjelih potraživanja iskazana su potraživanja od korisnika Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014. – 2020. u iznosu od 5.365.546,00 kn. Vrijednosno najznačajnija potraživanja iskazana su prema pravnoj osobi iz Postira, korisniku mjere IV.3. Stavljanje na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture u iznosu od 1.989.205,00 kn. Osim navedene mjere, Ministarstvo je od 2019. do 2020. donijelo više odluka o povratu, kojima je od fizičkih i pravnih osoba zatražen povrat sredstava javne potpore u iznosu od 3.372.928,00 kn, u okviru mjere I.10. Trajni prestanak ribolovnih aktivnosti Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014. – 2020.

Korisnici navedenih mjera nisu vratili sredstva u roku niti su obavijestili Ministarstvo o obročnoj otplati duga zbog čega nisu zaključene izvansudske nagodbe kojima bi se odredili rokovi i uvjeti povrata. Ministarstvo nije pokrenulo postupak zaštite svojih prava sudskim putem. Umjesto pravodobnog poduzimanja mjera zaštite svojih prava, Ministarstvo je zbog pandemije u svibnju 2021. donijelo Odluku o odgodi naplate povrata sredstava iz Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014. – 2020. Navedenom Odlukom odgođena je naplata na razdoblje od jedne godine. (točka 4. Nalaza)

Obveze Ministarstva

Ministarstvo je obvezno pripremiti, sastaviti i objaviti financijske izvještaje u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja, uspostaviti unutarnje kontrole u cilju sastavljanja financijskih izvještaja bez pogrešnog iskazivanja zbog prijevare ili pogreške te namjenski i svrhovito koristiti sredstva i voditi poslovanje usklađeno sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

Obveze Državnog ureda za reviziju

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI), cilj revizije je steći razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji kao cjelina sastavljeni bez značajno pogrešnog iskazivanja podataka zbog prijevare ili pogreške, provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima te sastaviti izvješće o obavljenoj reviziji. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije jamstvo da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) uvijek otkriti značajno pogrešno iskazivanje kada ono postoji, jer se revizija obavlja na temelju uzorka.

Obavljanjem revizije, državni revizori procjenjuju rizike značajno pogrešnog iskazivanja podataka u financijskim izvještajima te rizike da se poslovanje ne vodi u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima. Na temelju procjene rizika određuju revizijski pristup i postupke te pribavljaju dostatne i primjerene revizijske dokaze koji osiguravaju osnovu za izražavanje mišljenja. Također, provjeravaju unutarnje kontrole značajne za pripremu, sastavljanje i objavu financijskih izvještaja te unutarnje kontrole koje osiguravaju usklađenost poslovanja.

Državni ured za reviziju izražava mišljenje o financijskim izvještajima i mišljenje o usklađenosti poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima, navedenim u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2020. pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja.

II. PODACI O MINISTARSTVU

Djelokrug i unutarnje ustrojstvo

Djelokrug Ministarstva uređen je odredbama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (Narodne novine 93/16, 104/16, 116/18 i 127/19), koji je bio na snazi do srpnja 2020., i Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (Narodne novine 85/20), koji je stupio na snagu u srpnju 2020. Prema navedenim odredbama, Ministarstvo obavlja upravne i druge poslove u području poljoprivrede, ribarstva, šumarstva, ruralnog razvoja, gospodarenja i raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, poljoprivredne politike, organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda, tržišnih i strukturnih potpora u poljoprivredi, prehrambene i duhanske industrije i veterinarstva. Propisuje uvjete i mjere iz područja biljne proizvodnje i agroekologije, zaštite biljnih sorti i priznavanja sorti poljoprivrednog bilja, promet i primjenu gnojiva i poboljšivača tla, biljnog zdravlja, stavljanja na tržište i uporabe sredstava za zaštitu bilja, održive uporabe pesticida i ostataka pesticida u hrani, uzgoja uzgojno valjanih životinja, proizvodnje i prometa grožđa, vina i drugih proizvoda od grožđa i vina. Također, propisuje mjere upravljanja i gospodarenja biološkim bogatstvima mora i slatkih voda; određuje i kontrolira ribolovni napor; određuje granice između unutarnjeg i vanjskog ribolovnog mora, granice ribolovnih zona; propisuje namjene, vrste i količine ribolovnih alata i opreme u ribolovu; propisuje i uvjete za uzgoj ribe i drugih vodenih organizama, uvjete za obavljanje ribolova i uvjete za priznavanje organizacija proizvođača u ribarstvu, propisuje uvjete za stavljanje na tržište proizvoda ribarstva te uspostavlja i razvija informacijski sustav ribarstva za sve korisnike u dijelu ribarstva i akvakulture. Obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na šumarstvo, preradu drva i proizvodnju namještaja i lovstvo, zaštitu šuma, uređivanje imovinskopravnih poslova na šumi i šumskom zemljištu, međunarodne sporazume u dijelu koji se odnose na šumarstvo; šumarsku ekologiju, zaštitu šuma od elementarnih nepogoda i antropogenih utjecaja, požara, očuvanje šumskih genetskih izvora i šumskog reprodukcijanskog materijala. Provodi i koordinira mjere ruralnog razvoja, razvitka seoskog prostora, ekološke i održive poljoprivrede, poljoprivrednog zadrugarstva i drugih oblika udruživanja u poljoprivredi i ribarstvu, promicanja autohtonih proizvoda, marketinške pripreme poljoprivredno prehrambenih proizvoda, očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja. Uređuje pravne odnose na poljoprivrednom zemljištu, obavlja poslove raspolaganja, uređenja, okrupnjavanja, zaštite i promjene namjene poljoprivrednog zemljišta te određene imovinskopravne poslove na poljoprivrednom zemljištu, kao i postupke komasacije u skladu s posebnim zakonima i druge poslove iz područja politike poljoprivrednog zemljišta. Također, obavlja sve poslove za poljoprivredno i šumsko zemljište koje se prema prostornom planu nalazi izvan obuhvata građevinskog područja, a za koje je aktom za provedbu prostornih planova utvrđen obuhvat zahvata i/ili određeno formiranje građevne čestice ili smještaj jedne ili više građevina na građevnoj čestici radi izgradnje infrastrukture (vodovoda, odvodnje otpadnih voda – kanalizacije, plinovoda, električnih i ostalih vodova, naftovoda, eksploatacije mineralnih sirovina, asfaltnih baza, betonara i drugih građevina u funkciji obrade mineralnih sirovina unutar određenih eksploatacijskih polja), reciklažnih dvorišta za građevinski otpad s pripadajućim postrojenjima, proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije, građevina namijenjenih poljoprivrednoj proizvodnji, građevina namijenjenih gospodarenju u šumarstvu i lovstvu, vojnih lokacija i građevina za potrebe obrane. Provodi mjere poticajne politike u poljoprivredi i ribarstvu sukladno zakonodavnom okviru zajedničke poljoprivredne i ribarstvene politike EU-a, uređuje i koordinira sufinanciranje poljoprivrede, ribarstva i prerade poljoprivrednih proizvoda proračunskim sredstvima.

Obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na zdravstvenu ispravnost, higijenu, kvalitetu i označavanje hrane, hrane za životinje, sprječavanje nastajanja otpada od hrane, uspostavu i provedbu sustava kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode i organizaciju službenih kontrola.

Nadalje, obavlja poslove otkrivanja, nadziranja, sprječavanja pojave i širenja, kontrole, suzbijanja i iskorjenjivanja bolesti životinja i zoonoza u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije, uključujući hranu za životinje, zaštite životinja, druge poslove veterinarskog javnog zdravstva, organizacije veterinarske djelatnosti, reguliranja veterinarske profesije i veterinarske zaštite okoliša te dostavu informacija prema Europskoj komisiji i nadležnim tijelima drugih država. Obavlja inspekcijske poslove u području ribarstva. Koordinira i usklađuje hrvatsku poljoprivrednu politiku i politiku ruralnog razvoja s odgovarajućim politikama EU-a u dijelu koji se odnosi na poljoprivredu, prehranu, ruralni razvoj i ribarstvo, provodi projekte iz fondova i programa EU-a i ostalih oblika međunarodne pomoći. Sudjeluje s ministarstvom nadležnim za upravljanje državnom imovinom u poslovima upravljanja i raspolaganja dionicama i poslovnim udjelima trgovačkih društava koji čine državnu imovinu u vlasništvu Republike Hrvatske te u pogledu trgovačkih društava koja se pretežno bave djelatnostima iz područja nadležnosti Ministarstva. Obavlja poslove koji se odnose na sudjelovanje Republike Hrvatske u radu tijela EU-a u područjima iz njegove nadležnosti te druge poslove koji su mu stavljeni u nadležnost posebnim propisima.

Za provedbu operativnih mjera tržišnih i strukturnih potpora u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, programa međunarodnih potpora, plaćanja i nadzor provedbe programa i mjera te kontrole na terenu ustrojena je Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (dalje u tekstu: Agencija). Osnovana je kao javna ustanova na temelju odredaba Zakona o osnivanju Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (Narodne novine 30/09 i 56/13). Za upravljanje i kontrolu plaćanja potpora Agencija kao provedbeno tijelo koristi Integrirani administrativni i kontrolni sustav (u daljnjem tekstu: IAKS).

Unutarnje ustrojstvo, nazivi unutarnjih ustrojstvenih jedinica i njihov djelokrug, način upravljanja tim jedinicama, okvirni broj državnih službenika i namještenika te druga pitanja od značaja za rad Ministarstva uređeni su Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede (Narodne novine 35/19 i 79/19), koja se primjenjivala do donošenja nove Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede (Narodne novine 97/20), a koja je stupila na snagu 8. rujna 2020. Za obavljanje poslova iz nadležnosti Ministarstva ustrojene su sljedeće ustrojstvene jedinice: Kabinet ministra, Samostalna služba za akreditaciju agencije za plaćanja za poljoprivredne fondove EU, Samostalna služba za unutarnju reviziju, Glavno tajništvo, Uprava za financijske poslove i javnu nabavu, Uprava za poljoprivredno zemljište, biljnu proizvodnju i tržište, Uprava za potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva, Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane, Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije, Uprava za poljoprivrednu politiku, EU i međunarodnu suradnju, Uprava ribarstva te Uprava za stočarstvo i kvalitetu hrane.

Početkom 2020. Ministarstvo je imalo 877 zaposlenika, a koncem 2020. imalo je 886 zaposlenika. Zakonska predstavnica Ministarstva od 20. srpnja 2019. je mr. sc. Marija Vučković.

Planiranje i izvršenje plana

Financijskim planom Ministarstva za 2020. planirani su prihodi i primici te rashodi i izdaci u iznosu od 7.067.925.988,00 kn. Izmjenama i dopunama te preraspodjelama Financijski plan povećan je za 358.129.051,00 kn te iznosi 7.426.055.039,00 kn.

Vrijednosno značajnije povećani su rashodi za potpore u okviru izravnih plaćanja u iznosu od 88.350.000,00 kn, državne i *de minimis* potpore za sufinanciranje infrastrukture za razvoj poljoprivrede u iznosu od 85.724.057,00 kn, mjere ruralnog razvoja u iznosu od 57.992.684,00 kn, pomoći sektoru govedarstva i svinjogojstva u iznosu od 56.306.925,00 kn te rashodi koji se financiraju iz naknade za OKFŠ u iznosu od 42.152.000,00 kn.

Planirani izvori financiranja su prihodi iz Europskog poljoprivrednog jamstvenog fonda (dalje u tekstu: EPJF) u iznosu od 2.676.496.839,00 kn, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (dalje u tekstu: EPFRR) u iznosu od 2.256.832.305,00 kn, iz državnog proračuna u iznosu od 1.973.794.063,00 kn, prihodi po posebnim propisima u iznosu od 295.030.500,00 kn, iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (dalje u tekstu: EFPIR) u iznosu od 183.934.188,00 kn, ostale refundacije iz pomoći EU u iznosu od 37.316.695,00 kn i druge pomoći EU u iznosu od 2.250.449,00 kn te vlastiti prihodi u iznosu od 400.000,00 kn.

Rashodi i izdaci planirani su za provedbu sedam programa, i to: Poljoprivreda u iznosu od 3.536.127.783,00 kn, Ruralni razvoj u iznosu od 2.759.486.155,00 kn, Ribarstvo u iznosu od 352.504.872,00 kn, Veterinarstvo i sigurnost hrane u iznosu od 323.904.226,00 kn, Upravljanje poljoprivredom, ribarstvom i ruralnim razvojem u iznosu od 255.359.146,00 kn, Gospodarenje i zaštita šumskih resursa, lovišta i divljači u iznosu od 180.211.000,00 kn te Poticanje razvoja industrijske prerade drva u iznosu od 18.461.857,00 kn.

Prema podacima iz državne riznice, rashodi i izdaci u 2020. izvršeni su u iznosu od 7.766.179.376,00 kn, što je 340.124.337,00 kn ili 4,6 % više u odnosu na Financijski plan. Vrijednosno značajniji rashodi izvršeni su za financiranje mjera ruralnog razvoja u iznosu od 3.106.020.418,00 kn, izravna plaćanja kao godišnja potpora dohotku poljoprivrednika koji su podnijeli jedinstven zahtjev za plaćanje u iznosu od 3.042.343.463,00 kn i mjere uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda u iznosu od 116.535.549,00 kn, koje se provode u okviru zajedničke poljoprivredne politike EU-a (dalje u tekstu: ZPP). Drugi važniji rashodi izvršeni su za financiranje mjera Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014. – 2020. (u daljnjem tekstu: Operativni program za ribarstvo) u iznosu od 291.033.086,00 kn, rashoda u okviru aktivnosti Administracija i upravljanje u iznosu od 214.511.258,00 kn, nacionalnih potpora za plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima (mliječne krave, rasplodne krmače, šećerna repa, duhan i maslinovo ulje) u iznosu od 122.599.103,00 kn i rashoda koji se financiraju iz naknade za općekorisne funkcije šuma u iznosu od 101.059.000,00 kn.

Prema odredbi članka 39. Zakona o proračunu (Narodne novine 87/08, 136/12 i 15/15), uz proračun se donose projekcije za sljedeće dvije godine odnosno 2021. i 2022. Prema spomenutim projekcijama, planirani su rashodi i izdaci za 2021. u iznosu od 7.291.338.369,00 kn i 2022. u iznosu od 7.306.342.806,00 kn.

Financijski izvještaji

Ministarstvo vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema propisima o proračunskom računovodstvu. Sastavljeni su propisani financijski izvještaji: Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, Bilanca, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, Izvještaj o obvezama te Bilješke uz financijske izvještaje. Financijski izvještaji dostavljeni su Državnom uredu za reviziju i Financijskoj agenciji u propisanom roku te su objavljeni na mrežnim stranicama Ministarstva.

a) Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za 2020., ukupni prihodi i primici ostvareni su u iznosu od 7.676.234.155,00 kn, što je 949.469.625,00 kn ili 14,1 % više u odnosu na prethodnu godinu.

U tablici broj 1 daju se podaci o ostvarenim prihodima i primicima.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi i primici

u kn

Redni broj	Prihodi i primici	Ostvareno za 2019.	Ostvareno za 2020.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	2.211.104.662,00	2.850.584.067,00	128,9
2.	Prihodi od imovine	15.531.710,00	15.458.996,00	99,5
3.	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	213.576.119,00	125.571.626,00	58,8
4.	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	363.133,00	544.613,00	150,0
5.	Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a na temelju ugovornih obveza	4.286.188.906,00	4.625.183.298,00	107,9
6.	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	0,00	141.555,00	-
7.	Primici od financijske imovine i zaduživanja	0,00	58.750.000,00	-
	Ukupni prihodi i primici	6.726.764.530,00	7.676.234.155,00	114,1

Vrijednosno značajniji prihodi ostvareni su iz nadležnog proračuna i od HZZO-a na temelju ugovornih obveza u iznosu od 4.625.183.298,00 kn, koji čine 60,3 % ukupnih prihoda, te prihodi od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna u iznosu od 2.850.584.067,00 kn, koji čine 37,1 % ukupnih prihoda.

Vrijednosno značajniji prihodi od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna odnose se na tekuće i kapitalne pomoći doznačene iz EPFRR-a u iznosu od 2.631.265.069,00 kn za financiranje mjera ruralnog razvoja koje se provode u okviru ZPP-a u iznosu od 2.575.787.168,00 kn i Tehničku pomoć u iznosu od 55.477.901,00 kn te iz EFPIR-a za financiranje provedbe Operativnog programa za ribarstvo u iznosu od 218.195.292,00 kn. U odnosu na prethodnu godinu navedeni prihodi ostvareni su više za 639.479.405,00 kn ili 28,9 % zbog intenzivnijeg odobravanja plaćanja za IAKS mjere ruralnog razvoja i realizaciju kapitalnih projekta u okviru programa Ruralni razvoj i Ribarstvo. Agencija provodi mjere ZPP-a i Zajedničke ribarstvene politike koje se financiraju iz proračuna Republike Hrvatske i proračuna EU-a.

Prihodi od imovine odnose se na lovozakupnine u iznosu od 12.585.747,00 kn i naknade za koncesije za prava na lov u iznosu od 2.873.249,00 kn.

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada ostvareni su u iznosu od 125.571.626,00 kn. Vrijednosno značajniji prihodi ostvareni su prema propisima o šumarstvu u iznosu od 63.889.722,00 kn, veterinarstvu (za službene kontrole, izdane certifikate i dozvole) u iznosu od 36.704.852,00 kn te ribarstvu u iznosu od 15.624.238,00 kn.

U odnosu na prethodnu godinu, navedeni prihodi manji su 88.004.493,00 kn ili 41,2 %. Na navedeno smanjenje, najvećim dijelom, utjecali su prihodi od naknade za OKFŠ ostvareni prema propisima o šumarstvu. U odnosu na prijašnje godine, u 2020. smanjen je broj obveznika plaćanja naknade za OKFŠ. Naime, prema odredbi članka 65. Zakona o šumama (Narodne novine 68/18, 115/18, 98/19 i 32/20), pravne i fizičke osobe koje su obveznici poreza na dobit te fizičke osobe koje su obveznici poreza na dohodak, a u Republici Hrvatskoj obavljaju registriranu djelatnost i ostvaruju ukupni godišnji prihod i primitak veći od 3.000.000,00 kn plaćaju naknadu za OKFŠ. Navedena naknada plaća se u visini od 0,0265 % od ukupnog prihoda ili ukupnih primitaka i uplaćuje u državni proračun, tromjesečno i po završnom računu. Zakonom o izmjenama Zakona o šumama (Narodne novine 145/20), koji je stupio na snagu u siječnju 2021., iznos ukupnog godišnjeg prihoda ili primitka temeljem kojeg se plaća navedena naknada povećan je na iznos od 7.500.000,00 kn, dok se naknada plaća u visini od 0,024 % od ukupnog prihoda ili ukupnog primitka, i uplaćuje se u državni proračun za propisane namjene tromjesečno i po završnom računu. U prijašnjim godinama obveznici plaćanja naknade bile su sve fizičke i pravne osobe bez obzira na visinu ostvarenih prihoda, odnosno primitaka na temelju Zakona o šumama (Narodne novine 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 148/13 i 94/14), kojim je bilo propisano da naknadu za korištenje OKFŠ-a plaćaju fizičke i pravne osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost u Republici Hrvatskoj.

Obveznici plaćanja naknade za OKFŠ obrasce za razdoblje od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2019. dostavljali su Ministarstvu u 2020. temeljem odredaba Zakona o šumama, koji je stupio na snagu u siječnju 2019. Uplata naknade za OKFŠ obavljena je u 2019. na temelju obračuna naknade za OKFŠ za 2018. prema odredbama Zakona o šumama iz prijašnjih godina. U 2020. uplaćena je naknada za OKFŠ u ukupnom iznosu od 178.562.491,00 kn. Prihodi u iznosu od 115.400.446,00 kn ili 64,6 % ukupno ostvarenih prihoda od naknade za OKFŠ doznačeni su Ministarstvu unutarnjih poslova i Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici te su prihodi iskazani u iznosu od 63.162.045,00 kn. Financiranje iz naknade za OKFŠ uređeno je odredbom članka 68. Zakona o šumama, koji je na snazi od kolovoza 2018.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga odnose se na neutrošena sredstva prijelaznog instrumenta EU-a za Republiku Hrvatsku (Twinning light) doznačena putem Središnje agencije za financiranje i ugovaranje u iznosu od 303.414,00 kn, prihode internog kafića u iznosu od 215.011,00 kn i prihode od zakupa dijela prostora u poslovnoj zgradi u Zagrebu, Ulica grada Vukovara 78, za postavljanje bankomata u iznosu od 26.188,00 kn.

Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a na temelju ugovornih obveza ostvareni su u iznosu od 4.625.183.298,00 kn. U cijelosti se odnose na prihode iz državnog proračuna. Ostvareni su za financiranje rashoda poslovanja u iznosu od 4.590.967.057,00 kn i nabavu nefinancijske imovine u iznosu od 23.848.594,00 kn te za otplatu zajmova (udjel Republike Hrvatske u realizaciji financijskog instrumenta Investicijski krediti za ruralni razvoj) u iznosu od 10.367.647,00 kn. Od ukupno ostvarenih prihoda za financiranje rashoda poslovanja u iznosu od 4.590.967.057,00 kn, za financiranje potpora u poljoprivredi doznačeno je 3.995.597.524,00 kn ili 87,0 %. Vrijednosno značajnija sredstva doznačena su za izravna plaćanja u poljoprivredi koja se provode u okviru ZPP-a u iznosu od 3.035.315.430,00 kn. U okviru navedenih prihoda obuhvaćeni su prihodi iz EPJF-a u iznosu od 2.542.567.378,00 kn, koji čine 55,0 % prihoda iz proračuna.

U skladu s osnovnim pravilima financijskog upravljanja ZPP-om, izravna plaćanja obavljaju se iz sredstava državnog proračuna, a izjava o izvršenim plaćanjima i zahtjev za povrat sredstava dostavlja se Europskoj komisiji sljedeći mjesec. U državni proračun uplaćuju se sredstva iz EPJF-a dva mjeseca nakon što su izvršena plaćanja poljoprivrednicima, a sredstva EPFRR-a uplaćuju se kvartalno.

Godišnja financijska omotnica izravnih plaćanja za razdoblje od 2013. do 2022. određena je Ugovorom o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji i iznosi 382,6 milijuna EUR godišnje uz postupno povećanje udjela financiranja iz EPJF-a tijekom deset godina (35,0 % sredstava iz EPJF-a za 2015., 40,0 % za 2016., sve do 100,0 % izravnih plaćanja).

Financiranje izravnih plaćanja u cijelosti iz EPJF-a omogućeno je nakon isteka prijelaznog desetogodišnjeg razdoblja koje završava 2022. Tijekom prijelaznog desetogodišnjeg razdoblja dopušteno je financiranje razlike do 100,0 % godišnje financijske omotnice sredstvima državnog proračuna.

U skladu s odredbom članka 23., stavka 4. Zakona o poljoprivredi (Narodne novine 118/18, 42/20, 127/20 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 52/21), Vlada Republike Hrvatske za svaku proizvodnu godinu propisuje financijsku strukturu omotnice za provedbu mjera iz programa izravnih plaćanja koja predstavlja gornju godišnju granicu za stvaranje obveza državnog proračuna. Prema Uredbi o financijskoj strukturi omotnice za program izravnih plaćanja u 2019. godini (Narodne novine 22/20), ukupna omotnica za financiranje programa izravnih plaćanja za proizvodnu 2019., za koju se potpora isplaćuje od 16. listopada 2019. do 30. lipnja 2020., iznosi 2.873.778.133,00 kn, od čega je na raspolaganju iz EPJF-a 2.354.067.095,00 kn, a iz državnog proračuna 519.711.038,00 kn. Dio financijskih sredstava isplaćen je kao predujam za proizvodnu 2019. u studenome 2019. u iznosu od 1.255.202.262,00 kn, a tijekom 2020. isplaćeno je 1.489.156.972,00 kn. Sredstva su isplaćena za potporu po površini, odnosno za osnovno, zeleno i preraspodijeljeno plaćanje.

U okviru prihoda iz državnog proračuna obuhvaćeni su prihodi iz EPFRR-a u iznosu od 460.850.660,00 kn, od čega se na sredstva namijenjena za financiranje IAKS mjera ruralnog razvoja odnosi 7.028.033,00 kn. Za izravna plaćanja i IAKS mjere ruralnog razvoja (Mjera 10 – Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene, Mjera 11 – Ekološki uzgoj, Mjera 13 – Plaćanja područjima s prirodnim i ostalim posebnim ograničenjima i Mjera 14 – Dobrobit životinja) podnosi se jedinstven zahtjev za plaćanje.

Za mjere uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda koje se provode u okviru ZPP-a doznačeno je 116.392.664,00 kn, od čega je iz EPJF-a doznačeno 103.650.067,00 kn i državnog proračuna 12.742.597,00 kn.

Za potpore u iznimno osjetljivim sektorima ostvareni su prihodi iz proračuna u iznosu od 122.580.892,00 kn.

Primici u iznosu od 58.750.000,00 kn odnose se na sredstva EPFRR-a namijenjena za davanje kredita krajnjim korisnicima u okviru realizacije financijskog instrumenta Investicijski krediti za ruralni razvoj. Investicijski krediti za ruralni razvoj je financijski instrument u okviru Programa ruralnog razvoja koji je sufinanciran iz EPFRR-a i nacionalnog doprinosa (50,0 %) te sredstava financijskih posrednika, odnosno poslovnih banaka koje odabire HBOR u postupku javnog nadmetanja (50,0 %). Namijenjen je za ulaganja u dugoročne investicije malih i srednjih poduzetnika koji djeluju u poljoprivrednom, prerađivačkom i šumarskom sektoru.

Sporazumom o financiranju koji su zaključili Ministarstvo (Upravljačko tijelo), Agencija i HBOR (tijelo za provedbu financijskog instrumenta) utvrđen je programski doprinos financijskog instrumenta u ukupnom iznosu od 268.235.294,00 kn (iz EPFRR-a 228.000.000,00 kn i državnog proračuna 40.235.294,00 kn). Do konca 2020. ukupno je doznačeno HBOR-u 203.235.294,00 kn (za investicijske kredite za ruralni razvoj 138.235.294,00 kn i obrtna sredstva 65.000.000,00 kn). U provedbi financijskog instrumenta, osim HBOR-a kao upravitelja sredstava Programskog doprinosa, sudjeluju i tri poslovne banke (OTP banka d.d., Privredna banka Zagreb d.d. i Zagrebačka banka d.d.). Poslovna banka zaprima zahtjeve za kredit te samostalno procjenjuje korisnika kredita i njegovo ulaganje (investiciju) prema Programu kreditiranja koji donosi HBOR. U slučaju pozitivne ocjene, poslovna banka s korisnikom zaključuje ugovor o kreditu u svoje ime i za svoj račun (u pogledu svog udjela u kreditu) te u ime i za račun HBOR-a (u dijelu udjela Programskog doprinosa u kreditu). Krediti se dodjeljuju u iznosu od 50.001,00 EUR do 1.000.000,00 EUR u kunsnoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan zaključenja ugovora. Kamatna stopa na dio kredita iz sredstava Programskog doprinosa je 0,0 %, a na dio sredstava poslovne banke u skladu s njezinom poslovnom odlukom. Rok otplate je 180 mjeseci (15 godina) s počekom od tri godine, odnosno pet godina za trajne nasade.

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za 2020., ukupni rashodi i izdaci ostvareni su u iznosu od 7.842.729.383,00 kn, što je 1.052.809.099,00 kn ili 15,5 % više u odnosu na prethodnu godinu.

U tablici broj 2 daju se podaci o ostvarenim rashodima i izdacima.

Tablica broj 2

Ostvareni rashodi i izdaci

u kn

Redni broj	Rashodi i izdaci	Ostvareno za 2019.	Ostvareno za 2020.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Rashodi za zaposlene	155.530.601,00	149.416.485,00	96,1
2.	Materijalni rashodi	569.073.200,00	468.011.021,00	82,2
3.	Financijski rashodi	967.042,00	670.597,00	69,3
4.	Subvencije	4.204.391.922,00	4.590.973.980,00	109,2
5.	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	471.186.319,00	842.411.740,00	178,8
6.	Ostali rashodi	1.350.515.061,00	1.656.965.181,00	122,7
7.	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	36.508.101,00	65.162.732,00	178,5
8.	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	1.748.038,00	69.117.647,00	3 954,0
	Ukupni rashodi i izdaci	6.789.920.284,00	7.842.729.383,00	115,5
	Ukupni prihodi i primici (veza Tablica broj 1)	6.726.764.530,00	7.676.234.155,00	114,1
	Manjak prihoda i primitaka	63.155.754,00	166.495.228,00	263,6

Ukupni rashodi i izdaci odnose se na rashode i izdatke evidentirane u okviru računovodstva Agencije (potpore u okviru programa izravnih plaćanja, mjera ruralnog razvoja i mjera zajedničke organizacije tržišta koje se financiraju u okviru ZPP-a te mjera za ribarstvo i drugih poticaja u poljoprivredi) u iznosu od 6.944.673.871,00 kn i rashode evidentirane u okviru računovodstva Ministarstva u iznosu od 898.055.512,00 kn (najvećim dijelom odnose se na veterinarske usluge u iznosu od 271.507.835,00 kn, troškove administracije i upravljanja u iznosu od 209.737.603,00 kn, rashode koji se financiraju iz naknade za OKFŠ u iznosu od 113.155.097,00 kn i Tehničku pomoć Programa ruralni razvoj u iznosu od 45.051.176,00 kn).

Rashodi za zaposlene u iznosu od 149.416.485,00 kn čine 71,2 % troškova administracije i upravljanja. Odnose se na rashode za brutoplaće u iznosu od 125.557.860,00 kn, doprinose na plaće u iznosu od 19.895.172,00 kn i ostale rashode za zaposlene (regres, božićnice, jubilarne nagrade, darove djeci, otpremnine, naknade za bolest, invalidnost i smrtni slučaj te druge naknade) u iznosu od 3.963.453,00 kn.

Materijalni rashodi iznose 468.011.021,00 kn i manji su za 101.062.179,00 kn ili 17,8 % u odnosu na ostvarene za 2019. Na navedeno smanjenje najvećim dijelom utjecali su rashodi za usluge i rashodi za naknade troškova zaposlenima.

Rashodi za usluge u iznosu od 394.439.949,00 kn čine 84,3 % materijalnih rashoda. Vrijednosno najznačajniji su rashodi za veterinarske usluge u iznosu od 271.507.835,00 kn, a najvećim dijelom odnose se na laboratorijske usluge u iznosu od 65.987.964,00 kn, službene kontrole koje obavljaju veterinarske inspekcije u iznosu od 49.342.705,00 kn, usluge sakupljanja i prerade nusproizvoda životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi u iznosu od 46.760.947,00 kn te nadzor, kontrolu i iskorjenjivanje bolesti bruceloze goveda, ovaca i koza u iznosu od 37.444.094,00 kn.

Rashodi za subvencije ostvareni su u iznosu od 4.590.973.980,00 kn. Najvećim dijelom odnose se na potpore poljoprivrednicima (izravna plaćanja) u iznosu od 3.067.973.840,00 kn, mjere ruralnog razvoja u iznosu od 1.025.770.225,00 kn (od čega se na IAKS mjere ruralnog razvoja odnosi 750.391.701,00 kn), mjere državne potpore u iznimno osjetljivim sektorima u iznosu od 284.864.624,00 kn te mjere uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda koje se provode u okviru ZPP-a (ulaganja u sektor vina, posebne potpore za pčelarstvo te voće, povrće i mlijeko za škole) u iznosu od 103.308.921,00 kn.

Izravna plaćanja odobravaju se i isplaćuju poljoprivrednicima putem Agencije kao potpora dohotku za proizvodnju, uzgoj ili sadnju poljoprivrednih proizvoda, za uzgoj ili držanje stoke, kao i za održavanje poljoprivredne površine u stanju pogodnom za pašu ili uzgoj na temelju podnesenog jedinstvenog zahtjeva za plaćanje. Izravna plaćanja i tržišne intervencije čine prvi stup ZPP-a. Da bi ostvarili izravnu potporu, poljoprivrednici koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost trebaju biti upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. Poljoprivredno zemljište koje je predmet izravne potpore mora biti upisano u ARKOD sustav, a sva stoka evidentirana u Jedinstvenom registru domaćih životinja (JRDŽ). U okviru izravnih plaćanja u iznosu od 3.067.973.840,00 kn iskazana su plaćanja odobrena korisnicima potpora u poljoprivredi najvećim dijelom za proizvodnju 2019. u iznosu od 1.515.909.697,00 kn i predujam za proizvodnju 2020. u iznosu od 1.552.064.143,00 kn. Izravna plaćanja financirana su iz sredstva EPJF-a u iznosu od 2.546.155.277,00 kn ili 83,0 % i državnog proračuna u iznosu od 521.818.563,00 kn ili 17,0 % ukupnih izravnih plaćanja. U 2020., na temelju jedinstvenog zahtjeva za plaćanje, odobrene su potpore za IAKS mjere ruralnog razvoja u iznosu od 750.391.701,00 kn, a odnose se na Mjeru 13 – Plaćanja područjima s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima u iznosu od 340.884.895,00 kn, Mjeru 11 – Ekološki uzgoj u iznosu od 228.855.808,00 kn, Mjeru 10 – Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene u iznosu od 110.280.878,00 kn i Mjeru 14 – Dobrobit životinja u iznosu od 70.370.120,00 kn. Korisnici IAKS mjera ruralnog razvoja moraju se educirati kako bi im se odobrila potpora za mjeru koju su zatražili u jedinstvenom zahtjevu za plaćanja, osim za Mjeru 13. Edukaciju organiziraju i provode službenici Ministarstva, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva. Posljedica neispunjavanja obveze edukacije je umanjenje potpore.

Rashodi za pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna ostvareni su u iznosu od 842.411.740,00 kn. U odnosu na 2019. veći su za 371.225.421,00 kn ili 78,8 % zbog većeg broja objavljenih natječajna i povećanog interesa jedinica lokalne samouprave za ulaganja u komunalnu i društvenu infrastrukturu u ruralnim područjima. Vrijednosno značajnije pomoći odnose se na potpore za mjere ruralnog razvoja (podmjere/operacije) koje se financiraju iz EPFRR-a na temelju Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020. u iznosu od 806.409.622,00 kn i mjere uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda u iznosu od 10.422.413,00 kn (voće i povrće u školama u iznosu od 8.124.903,00 kn i mlijeko za opskrbu škola u iznosu od 2.297.510,00 kn).

Cilj ruralnog razvoja, kao drugog stupa ZPP-a, je povećanje konkurentnosti poljoprivrede i održivo upravljanje prirodnim resursima te uravnotežen razvoj ruralnih krajeva. Pomoći u okviru Programa ruralnog razvoja najvećim dijelom odnose se na Mjeru 7 – Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima u iznosu od 673.741.893,00 kn, što čini 83,6 % rashoda za pomoći, a odnose se na Operaciju 7.4.1. – Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu u iznosu od 475.801.729,00 kn, Operaciju 7.2.2. – Ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta u iznosu od 193.071.258,00 kn te Operaciju 7.1.1. – Izrada i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave u iznosu od 4.868.906,00 kn. Potpore u okviru Mjere 4 – Ulaganja u fizičku imovinu ruralnog razvoja iznose 110.683.463,00 kn, što čini 13,1 % pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna.

Ostali rashodi ostvareni su u iznosu od 1.656.965.181,00 kn. Veći su za 306.450.120,00 kn ili 22,7 % od ostvarenih u 2019. Odnose se na kapitalne pomoći u iznosu od 1.323.942.320,00 kn, tekuće donacije u iznosu od 268.818.787,00 kn, kapitalne donacije u iznosu od 38.754.219,00 kn te kazne, penale i naknade štete u iznosu od 25.449.855,00 kn.

Kapitalne pomoći najvećim dijelom odnose se na mjere ruralnog razvoja u iznosu od 1.141.051.809,00 kn i Operativni program za ribarstvo u iznosu od 156.322.688,00 kn. U okviru mjera ruralnog razvoja vrijednosno značajnije kapitalne pomoći odobrene su fizičkim i pravnim osobama za Mjeru 4 – Ulaganja u fizičku imovinu u iznosu od 638.123.438,00 kn, Mjeru 6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja u iznosu od 352.601.829,00 kn, Mjeru 7 – Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima u iznosu od 95.644.858,00 kn i Mjeru 8 – Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma u iznosu od 44.462.662,00 kn. U okviru Operativnog programa za ribarstvo u iznosu od 156.322.688,00 kn, kapitalne pomoći najvećim dijelom odobrene su za produktivna ulaganja u akvakulturi u iznosu od 49.571.925,00 kn, preradu proizvoda ribarstva i akvakulture u iznosu od 40.743.321,00 kn, privremeni prestanak ribolovnih aktivnosti u iznosu od 27.957.438,00 kn, zaštitu zdravlja i sigurnost u iznosu od 16.225.332,00 kn te stavljanje na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture u iznosu od 5.533.138,00 kn.

Vrijednosno značajnije tekuće donacije odobrene su iz proračunskih sredstava sektoru stočarstva u iznosu od 100.201.436,00 kn, za ulaganja u Ribarske luke, iskrcajna mjesta, burze riba i zakloništa, koja se provode u okviru realizacije Operativnog programa za ribarstvo u iznosu od 70.842.232,00 kn, lokalne razvojne strategije kojima upravljaju lokalne akcijske grupe (Mjera 19 – LEADE (CLLD)) u iznosu od 60.843.538,00 kn, donacije Hrvatskom lovačkom savezu za financiranje police osiguranja za štetu nastalu od naleta vozila na divljač u iznosu od 16.000.000,00 kn, donacije vatrogasnim društvima jedinica lokalne samouprave s područja krša financirane iz naknade za OKFŠ u iznosu od 10.624.295,00 kn te malim mljekarima s problemima u poslovanju uzrokovanim epidemijom bolesti COVID-19 u iznosu od 2.499.444,00 kn.

Kapitalne donacije odobrene su korisnicima mjera ruralnog razvoja u iznosu od 38.754.219,00 kn, za Mjeru 7 – Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima u iznosu od 30.908.326,00 kn, Mjeru 4 – Ulaganja u fizičku imovinu u iznosu od 5.454.410,00 kn i Mjeru 8 – Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma u iznosu od 2.391.483,00 kn.

Rashodi za kazne, penale i naknade štete u iznosu od 25.449.855,00 kn odnose se na naknade štete fizičkim i pravnim osobama za suzbijanje određenih zaraznih i nametničkih bolesti u iznosu od 14.676.019,00 kn te povrat sredstava na IPARD euro račun za nenamjenski utrošena sredstva potpore u okviru Instrumenta pretprijetne pomoći (IPA, Komponenta V. IPARD) u iznosu od 10.773.836,00 kn, što čini protuvrijednost od 1.430.619,41 EUR.

Utvrđivanje nastanka i procjenu štete radi suzbijanja određenih zaraznih i nametničkih bolesti obavlja veterinarska inspekcija. Isplata štete na račune posjednika životinja obavlja se na temelju zahtjeva za plaćanje i zapisnika o procjeni štete. Vrijednosno značajnija naknada isplaćena je za uništenih 364 732 kg ribe radi iskorjenjivanja zarazne bolesti na ribnjaku u iznosu od 10.727.400,00 kn.

Povrat sredstava iz IPARD programa u slučaju nepravilnosti i prijave uređeni su Zakonom o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Komisije Europskih zajednica o pravilima za suradnju u vezi s financijskom pomoći Europske komisije Republici Hrvatskoj i provedbe pomoći u okviru komponente V. (IPARD) Instrumenta pretprijetne pomoći IPA (Narodne novine – Međunarodni ugovori 10/08). Odredbom članka 55. navedenog Sporazuma, utvrđeno je da doprinos Zajednice koji IPARD Agencija nije vratila od krajnjih korisnika u roku od dvije godine od njihovog upisa u knjigu dužnika Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje refundira proračunu Zajednice. Slijedom navedenog, Agencija je uputila zahtjev Ministarstvu financija za otpis dugova iz IPARD programa koji su evidentirani u knjizi dužnika duže od dvije godine, a nisu naplaćeni. Ministarstvo financija odobrilo je otpis duga, a sredstva za povrat osigurana su u državnom proračunu u Glavi Ministarstva na proračunskoj stavci T401118 – IPARD.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine u iznosu od 65.162.732,00 kn odnose se na nabavu šest plovila za nadzor morskog ribarstva u iznosu od 41.250.000,00 kn, instrumente, uređaje i strojeve u iznosu od 10.968.095,00 kn (od čega se na nabavu deset termovizijskih kamera za potrebe plovila ribarske inspekcije odnosi 8.906.250,00 kn), ulaganja u računalne programe u iznosu od 6.664.963,00 kn, uredsku opremu i namještaj u iznosu od 3.297.935,00 kn, licence u iznosu od 2.427.564,00 kn, komunikacijsku i drugu opremu u iznosu od 554.175,00 kn.

Vrijednosno značajnija ulaganja u računalne programe odnose se na prilagodbu sustava Ministarstva za uporabu elektroničkih poljoprivrednih iskaznica u iznosu od 4.677.500,00 kn.

Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova odnose se na sredstva ostvarena iz EPFRR-a i državnog proračuna doznačena HBOR-u u iznosu od 69.117.647,00 kn, za realizaciju financijskog instrumenta Investicijski krediti za ruralni razvoj. Kreditna sredstva namijenjena su za ulaganja u poljoprivrednom, prerađivačkom i šumarskom sektoru u okviru Mjere 4 – Ulaganja u fizičku imovinu, Mjere 6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja i Mjere 8 – Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma.

Manjak prihoda i primitaka u 2020. ostvaren je u iznosu od 166.495.228,00 kn. Iz prethodnog razdoblja preneseni su prihodi i primici u iznosu od 37.717.713,00 kn te manjak prihoda i primitaka za pokriće u sljedećem razdoblju iznosi 128.777.515,00 kn.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2020., ukupna vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora iskazana je u iznosu od 2.339.269.540,00 kn.

U tablici broj 3 daju se podaci o vrijednosti imovine te obveza i vlastitih izvora početkom i koncem 2020.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora
početkom i koncem 2020.

u kn

Redni broj	Opis	1. siječnja 2020.	31. prosinca 2020.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Nefinancijska imovina	154.935.944,00	196.494.640,00	126,8
1.1.	Prirodna bogatstva (zemljište)	0,00	13.062,00	-
1.2.	Građevinski objekti	64.166.407,00	62.677.462,00	97,7
1.3.	Postrojenja i oprema	27.195.981,00	32.602.827,00	119,9
1.4.	Prijevozna sredstva	57.519.872,00	90.041.108,00	156,5
1.5.	Druga nefinancijska imovina	6.053.684,00	11.160.181,00	184,4
2.	Financijska imovina	588.632.929,00	2.142.774.900,00	364,0
2.1.	Novčana sredstva	831.229,00	47.814,00	5,8
2.2.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo	68.464.787,00	104.935.286,00	153,3
2.3.	Potraživanja za dane zajmove	221.550.725,00	240.040.135,00	108,3
2.4.	Vrijednosni papiri, dionice i udjeli u glavnici	1.440.800,00	1.440.800,00	100,0
2.5.	Potraživanja za prihode poslovanja	284.759.299,00	1.784.467.805,00	626,7
2.6.	Rashodi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	11.586.089,00	11.843.060,00	102,2
	Ukupno imovina	743.568.873,00	2.339.269.540,00	314,6
3.	Obveze	156.551.880,00	294.126.273,00	187,9
3.1.	Obveze za rashode poslovanja	153.676.062,00	235.251.183,00	153,1
3.2.	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	2.875.818,00	125.090,00	4,3
3.3.	Obveze za kredite i zajmove	0,00	58.750.000,00	-
4.	Vlastiti izvori	587.016.993,00	2.045.143.267,00	348,4
	Ukupno obveze i vlastiti izvori	743.568.873,00	2.339.269.540,00	314,6
	Izvanbilančni zapisi	1.861.057.266,00	2.790.924.489,00	150,0

Vrijednost imovine, obveza i vlastitih izvora koncem godine veća je za 1.595.700.667,00 kn ili 214,6 % u odnosu na vrijednost početkom godine.

Imovina u iznosu od 2.339.269.540,00 kn odnosi se na nefinancijsku imovinu u iznosu od 196.494.640,00 kn i financijsku imovinu u iznosu od 2.142.774.900,00 kn. Na povećanje vrijednosti nefinancijske imovine u iznosu od 41.558.696,00 kn ili 26,8 % najvećim dijelom utjecala je nabava šest plovila za nadzor morskog ribarstva u okviru realizacije Operativnog programa za ribarstvo. U okviru građevinskih objekata iskazana je vrijednost poslovne zgrade u Planinskoj ulici u Zagrebu kupljene na temelju ugovora o financijskom najmu u iznosu od 57.858.166,00 kn, uredskog prostora u Zagrebu u iznosu od 3.267.953,00 kn te sajamskog prostora u Gudovcu u iznosu od 1.551.343,00 kn.

Vrijednost računala i računalne opreme, uređaja, strojeva, mjernih i kontrolnih instrumenta, opreme za održavanje i zaštitu, uredskog namještaja i opreme, telefona i druge komunikacijske opreme iznosi 32.602.827,00 kn. U odnosu na stanje iskazano početkom godine vrijednost postrojenja i opreme veća je za 5.406.846,00 kn ili 19,9 %, najvećim dijelom zbog nabave termovizijskih kamera za plovila.

U okviru druge nefinancijske imovine iskazana je vrijednost ulaganja u računalne programe u iznosu od 8.299.368,00 kn, licence u iznosu od 2.104.274,00 kn, knjige u iznosu od 526.433,00 kn i tuđu imovinu radi prava korištenja u iznosu od 230.106,00 kn. Na povećanje druge nefinancijske imovine za 5.106.497,00 kn ili 84,4 % najvećim dijelom utjecala su ulaganja u računalne programe i licence.

Financijska imovina odnosi se na potraživanja u iznosu od 2.129.443.226,00 kn, rashode budućeg razdoblja u iznosu od 11.843.060,00 kn, udjel Republike Hrvatske u Veletržnici ribe Tribunj u iznosu od 1.440.800,00 kn i novčana sredstva u iznosu od 47.814,00 kn. Potraživanja čine 99,4 % financijske imovine. U odnosu na stanje iskazano početkom godine, potraživanja koncem 2020. viša su za 1.554.668.415,00 kn ili 270,5 %, najvećim dijelom zbog evidentiranja potraživanja za refundaciju sredstava iz EPJF-a koja u prethodnoj godini nisu bila iskazana. Potraživanja u iznosu od 2.129.443.226,00 kn odnose se na potraživanja za pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna u iznosu od 1.590.466.230,00 kn, potraživanja za zajmove u iznosu od 240.040.135,00 kn, potraživanja za prihode iz proračuna u iznosu od 86.695.008,00 kn, potraživanja za prihode od imovine u iznosu od 57.159.241,00 kn, potraživanja za kazne i upravne mjere u iznosu od 49.789.885,00 kn, potraživanja za upravne i administrativne pristojbe, pristojbe po posebnim propisima i naknade u iznosu od 22.376.578,00 kn, potraživanja od zaposlenih u iznosu od 4.346,00 kn i ostala potraživanja u iznosu od 104.930.941,00 kn te ispravak vrijednosti potraživanja u iznosu od 22.019.138,00 kn. Od ukupno iskazanih potraživanja koncem 2020. u iznosu od 2.129.443.226,00 kn, dospjela su potraživanja u iznosu od 175.835.564,00 kn.

Vrijednosno značajnija potraživanja za pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna odnose se na potraživanja za refundaciju sredstava iz EPJF-a u iznosu od 1.563.971.062,00 kn. Sredstva u navedenom iznosu isplaćena su iz državnog proračuna tijekom studenoga i prosinca 2020. Nakon što je podnesen zahtjev za refundaciju, iz proračuna EU-a doznačena su sredstva u iznosu od 208.583.572 EUR početkom siječnja i veljače 2021.

Potraživanja za zajmove odnose se na potraživanja za sredstva EPFRR-a doznačena HBOR-u za realizaciju financijskog instrumenta Investicijski krediti za ruralni razvoj u iznosu od 203.235.294,00 kn (u 2018. doznačeno je HBOR-u 134.117.647,00 kn, a u 2020. doznačeno je 69.117.647,00 kn) i potraživanja u iznosu od 36.804.841,00 kn, za glavnice zajmova odobrenih u prošlim godinama iz proračunskih sredstava, za koja analitičke evidencije o potraživanjima i naplatu potraživanja u korist državnog proračuna obavljaju poslovne banke (od navedenog iznosa, na potraživanja od županija i Grada Zagreba za sredstva udružena prošlih godina za kreditiranje programa Razvitka poljoprivrede odnosi se 34.207.520,00 kn).

Vrijednosno značajnija potraživanja za prihode iz proračuna odnose se na potraživanja za namjenske prihode, odnosno naknade za OKFŠ u iznosu od 56.922.806,00 kn, za prihode po posebnim propisima (propisima o veterinarstvu, ribarstvu, zaštiti bilja i lovstvu) u iznosu od 13.256.228,00 kn, za depozite uplaćene u proračun za izvršavanje poslova uvozno-izvoznih dozvola prema europskim regulativama uređenja tržišta u iznosu od 7.311.210,00 kn, za sredstva pomoći EU za financiranje Sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN) u iznosu od 4.066.565,00 kn te na potraživanja za prihode od jamčevina u iznosu od 1.469.832,00 kn.

Potraživanja za prihode od imovine najvećim dijelom odnose se na potraživanja za kamate za dane zajmove u iznosu od 49.536.010,00 kn i potraživanja za zakonske zatezne kamate obračunane nakon isteka roka za povrat utvrđenog rješenjima poljoprivredne inspekcije i odlukama o povratu u iznosu od 6.904.931,00 kn.

Potraživanja za kazne i upravne mjere odnose se na obračunane administrativne kazne korisnicima potpora u poljoprivredi primijenjene kod odobravanja IAKS mjera ruralnog razvoja u iznosu od 40.257.653,00 kn, izravnih plaćanja u iznosu od 9.476.313,00 kn i nacionalnih potpora u iznosu od 55.919,00 kn. U odnosu na prethodnu godinu, potraživanja za kazne i upravne mjere povećana su za 32.522.761,00 kn ili 188,4 %, najvećim dijelom zbog obračunanih sankcija kod Mjere 11 – Ekološki uzgoj. Kontrola ispunjavanja uvjeta prihvatljivosti za potporu provodi se putem administrativne provjere i kontrole na terenu, a obuhvaća provjeru: točnosti i cjelovitosti podataka u jedinstvenom zahtjevu, sukladnosti s uvjetima prihvatljivosti za pojedine mjere potpore i poštovanja pravila višestruke sukladnosti. Naplata navedenih potraživanja obavlja se umanjnjem prve sljedeće isplate za izravne potpore i IAKS mjere ruralnog razvoja ili drugih mjera poljoprivredne politike.

Vrijednosno značajnija potraživanja za upravne i administrativne pristojbe, pristojbe po posebnim propisima i naknade odnose se na potraživanja za prihode od veterinarskih kontrola u iznosu od 15.532.863,00 kn i potraživanja za povrat neosnovano isplaćenih ili nenamjenski utrošenih sredstava potpore po rješenjima poljoprivredne inspekcije u iznosu od 4.084.907,00 kn.

Ostala potraživanja odnose se na potraživanja od korisnika potpora u poljoprivredi koji nisu mogli ispuniti preuzete višegodišnje obveze u vezi s načelima dobre poljoprivredne prakse, integrirane zaštite bilja i zaštite okoliša u iznosu od 57.884.110,00 kn, za pogrešne isplate i druge administrativne greške u iznosu od 20.653.565,00 kn, potraživanja od korisnika prepristupnih fondova EU-a za nenamjenski utrošak sredstava u iznosu od 18.601.982,00 kn (IPARD u iznosu od 14.286.725,00 kn i SAPARD u iznosu od 4.315.257,00 kn), potraživanja od korisnika potpora EFPIR-a u iznosu od 5.365.546,00 kn i nacionalnih mjera u iznosu od 1.248.904,00 kn, potraživanja od HZZO-a za bolovanje preko 42 dana u iznosu od 802.423,00 kn i druga potraživanja u iznosu od 374.411,00 kn.

Nakon provedenih administrativnih kontrola i kontrola na terenu za sve utvrđene nesukladnosti i nepravilnosti zbog nepoštovanja dobre poljoprivredne prakse i kršenja višegodišnjih obveza u vezi sa smanjenjem površina ili broja uvjetnih grla iznos potpore se odbija ili povlači u cijelosti. Povlačenje potpore u cijelosti podrazumijeva vraćanje već isplaćenih iznosa u prethodnim godinama. Uvjeti za odbijanje i obustavu plaćanja i administrativne kazne koje se primjenjuju na izravna plaćanja, potporu ruralnom razvoju i višestruku sukladnost propisani su Delegiranom uredbom Komisije (EU) br. 640/14. od 11. ožujka 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu integriranog administrativnog i kontrolnog sustava te uvjeta za odbijanje ili obustavu plaćanja i administrativne kazne koje se primjenjuju za izravna plaćanja, potporu ruralnom razvoju i višestruku sukladnost

U okviru rashoda budućeg razdoblja i nedospjele naplate prihoda iskazane su obračunane brutoplaće za prosinac 2020.

Koncem 2020. iskazane su obveze u iznosu od 294.126.273,00 kn. U odnosu na stanje iskazano početkom godine više su za 137.574.393,00 kn ili 87,9 %. Na navedeno povećanje najvećim dijelom utjecale su obveze za kapitalne pomoći odobrene korisnicima investicijskih mjera u okviru programa Ruralni razvoj i Ribarstvo te obveze za kredite i zajmove od institucija i tijela EU iskazane na temelju povučanih sredstava iz EPFRR-a za realizaciju financijskog instrumenta Investicijski krediti za ruralni razvoj.

Do konca 2019. korištenje sredstava iz fondova EU-a kroz financijske instrumente evidentirano je kao prihod od pomoći iz inozemstva, u visini izvršenih izdataka, odnosno danih kredita. Ministarstvo financija promijenilo je način planiranja i evidentiranja korištenja sredstava iz fondova EU-a kroz financijske instrumente. Od 2020. korištenje navedenih sredstava proračunski korisnici evidentiraju u okviru primitaka iz fondova EU-a kroz financijske instrumente i kao dugoročne obveze za zajmove. Navedene obveze zatvaraju se kad se iz državnog proračuna vrata sredstva fondovima EU-a ili se isknjižavaju ako se od EU-a dobije dokument da sredstva ne treba vratiti.

Vrijednosno značajnije obveze odnose se na obveze za subvencije u iznosu od 89.350.780,00 kn i kapitalne pomoći u iznosu od 74.742.113,00 kn, za kredite i zajmove od institucija i tijela EU u iznosu od 58.750.000,00 kn, materijalne rashode u iznosu od 34.370.793,00 kn, predujmove, depozite, primljene jamčevine i druge obveze u iznosu od 25.029.504,00 kn te obveze za zaposlene u iznosu od 11.753.862,00 kn. Od ukupno iskazanih obveza koncem 2020. u iznosu od 294.126.273,00 kn, dospjele su obveze u iznosu od 7.364.438,00 kn.

Obveze za subvencije iskazane su najvećim dijelom prema korisnicima potpora u poljoprivredi u iznosu od 61.247.989,00 kn i društvu Hrvatske šume d.o.o. za radove u šumama obavljene od 1. studenoga do 31. prosinca 2020. u iznosu od 27.321.466,00 kn.

Obveze za kapitalne pomoći najvećim dijelom odnose se na Mjeru 7 – Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima, odnosno podmjeru 7.1. – Ulaganja u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture, uključujući ulaganja u obnovljive izvore energije i uštedu energije u iznosu od 62.504.943,00 kn. Vrijednosno najznačajnije obveze za materijalne rashode odnose se na obveze za veterinarske usluge, odnosno usluge zdravstvene zaštite životinja u iznosu od 22.663.352,00 kn. Izvanbilančni zapisi koncem 2020. iskazani su u iznosu od 2.790.924.489,00 kn. Odnose se na javne potpore odobrene u okviru Operativnog programa za ribarstvo za koje je zatražena refundacija sredstava iz proračuna EU-a u razdoblju od 1. srpnja 2018. do 31. prosinca 2020. u iznosu od 880.351.017,00 kn i zahtjeve za plaćanje podnesene Europskoj komisiji za navedeni operativni program u iznosu od 583.556.839,00 kn, potencijalne obveze prema korisnicima investicijskih mjera programa ruralnog razvoja u iznosu od 703.079.578,00 kn, instrumente osiguranja plaćanja (bankovne garancije, zadužnice, mjenice) koje su koncesionari i korisnici mjera u poljoprivredi dostavili kao jamstvo za uredno izvršenje preuzetih obveza u iznosu od 362.700.393,00 kn, potencijalne obveze po sudskim sporovima u iznosu od 260.541.686,00 kn i tuđu imovinu dobivenu na korištenje u iznosu od 694.976,00 kn.

Javna nabava

Ministarstvo je za 2020. donijelo Plan nabave te četiri izmjene i dopune Plana nabave.

Prema posljednjim izmjenama i dopunama, ukupna planirana vrijednost nabave iznosila je 183.942.740,00 kn, bez poreza na dodanu vrijednost. Plan nabave za 2020. te Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma objavljeni su u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske, u skladu s odredbama Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi (Narodne novine 101/17 i 144/20).

U siječnju 2019. donesen je Pravilnik o postupku provođenja jednostavne nabave, kojim su uređeni načini i postupci jednostavne nabave. Navedenim Pravilnikom propisano je da se nabava roba i usluga, čija je procijenjena vrijednost u planu nabave jednaka ili veća od 100.000,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost, provodi slanjem pisanog poziva za dostavu ponuda jednom gospodarskom subjektu.

Nabava roba i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost i radova do 500.000,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost započinje slanjem pisanog poziva za dostavu ponuda najmanje tri gospodarska subjekta ili objavom poziva za dostavu ponuda na službenim internetskim stranicama Ministarstva.

Prema Statističkom izvještaju o javnoj nabavi za 2020., zaključeno je 70 ugovora o javnoj nabavi roba, radova i usluga te 26 okvirnih sporazuma ukupne vrijednosti od 97.238.510,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Na temelju otvorenih postupaka javne nabave zaključeno je 68 ugovora o nabavi roba, radova i usluga u vrijednosti od 96.588.776,00 kn. Na temelju pregovaračkih postupaka bez prethodne objave zaključena su dva ugovora o nabavi usluga u vrijednosti od 649.734,00 kn.

Nabava roba i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kn, odnosno radova do 500.000,00 kn (jednostavna nabava) iznosila je ukupno 16.351.308,00 kn, bez poreza na dodanu vrijednost.

III. REVIZIJA ZA 2020.

Postupci revizije provedeni su od 1. veljače do 22. rujna 2021.

Ciljevi i područja revizije

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i odredbama Zakona o Državnom uredu za reviziju, određeni su ciljevi financijske revizije.

Ciljevi revizije bili su:

- provjeriti istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja
- provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima koji imaju značajan utjecaj na poslovanje
- provjeriti provedbu naloga i preporuka iz prošle revizije
- provjeriti druge aktivnosti u vezi s poslovanjem.

Područja revizije određena su na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti zbog prijevare ili pogreške. Radi procjene rizika, provjerene su unutarnje kontrole značajne za pripremu, sastavljanje i objavu financijskih izvještaja.

Kriteriji za izražavanje mišljenja

Kriteriji za izražavanje mišljenja o financijskim izvještajima su:

1. Zakon o proračunu, članak 97. – 107.
2. Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine 124/14, 115/15, 87/16, 3/18 i 126/19)
3. Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Narodne novine 3/15, 93/15, 135/15, 2/17, 28/17, 112/18, 126/19 i 145/20).

Kriteriji za izražavanje mišljenja o usklađenosti poslovanja su:

1. Zakon o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave
2. Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede
3. Zakon o proračunu
4. Pravilnik o proračunskim klasifikacijama (Narodne novine 26/10, 120/13 i 1/20)
5. Uredba o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja (Narodne novine 52/13 i 94/14)
6. Zakon o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2020. godinu (Narodne novine 117/19, 32/20, 42/20, 58/20 i 124/20)
7. Zakon o državnim službenicima (Narodne novine 92/05, 140/05, 142/06, 77/07, 107/07, 27/08, 34/11, 49/11, 150/11, 34/12, 49/12 – pročišćeni tekst, 37/13, 38/13, 1/15, 138/15 – Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, 61/17, 70/19 i 98/19)
8. Zakon o fiskalnoj odgovornosti (Narodne novine 111/18)
9. Uredba o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila (Narodne novine 95/19)
10. Zakon o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru (Narodne novine 78/15 i 102/19)

11. Zakon o šumama
12. Pravilnik o načinu obračuna, obrascima, posebnom računu i rokovima uplate naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma (Narodne novine 19/15)
13. Pravilnik o postupku za ostvarivanje prava na sredstva iz naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma za izvršene radove u šumama (Narodne novine 22/15, 93/15, 57/17 i 46/18)
14. Zakon o poljoprivredi
15. Uredba o financijskoj strukturi omotnice za program izravnih plaćanja u 2019. godini
16. Zakon o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine 20/18, 115/18, 98/19 i 112/19 – Odluka o nedavanju vjerodostojnog tumačenja)
17. Pravilnik o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta (Narodne novine 54/19, 126/19 i 147/20)
18. Pravilnik o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2019. godinu (Narodne novine 21/19 i 53/19)
19. Pravilnik o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2020. godinu (Narodne novine 22/20 i 57/20)
20. Pravilnik o Gospodarskom programu korištenja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske (Narodne novine 90/18)
21. Pravilnik o načinu i uvjetima osnivanja prava građenja i prava služnosti na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske (Narodne novine 84/19)
22. Zakon o veterinarstvu (Narodne novine 82/13, 148/13 i 115/18)
23. Naredba o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2020. godini (Narodne novine 7/20)
24. Pravilnik za ovlašćivanje službenih i referentnih laboratorija u području veterinarske djelatnosti (Narodne novine 102/10)
25. Pravilnik o visini naknade za sakupljanje, preradu i spaljivanje nusproizvoda životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi (Narodne novine 106/13 i 43/15)
26. Zakon o osnivanju Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
27. Zakon o koncesijama (Narodne novine 69/17 i 107/20)
28. Pravilnik o Registru koncesija (Narodne novine 1/18)
29. Zakon o Središnjem registru državne imovine (Narodne novine 112/18)
30. Zakon o javnoj nabavi (Narodne novine 120/16)
31. Pravilnik o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi
32. Pravilnik o postupku provođenja jednostavne nabave (siječanj 2019.).

Metode i postupci revizije

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza, proučena je i analizirana pravna regulativa te dokumentacija i informacije o poslovanju Ministarstva. Ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa. Podaci iskazani u financijskim izvještajima uspoređeni su s podacima iz prethodnog razdoblja i s podacima iz plana, u cilju utvrđivanja područja rizika. Također, pri utvrđivanju područja rizika, korištene su objave u stručnim publikacijama, elektroničkim medijima, tisku te na mrežnim stranicama.

Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Provjerena je dosljednost primjene zakona, drugih propisa i unutarnjih akata.

Za izračun i analizu značajnih pokazatelja, omjera i trendova, primijenjeni su odgovarajući analitički postupci.

Obavljena je detaljna provjera vrijednosno značajnih stavki na pojedinim računima, dok su brojnije, vrijednosno manje značajne stavke provjerene metodom uzorka.

Također, korišteni su izvještaji u vezi s pojedinim aktivnostima i kapitalnim projektima Ministarstva. Provjerena je dokumentacija u vezi s obračunom plaća i naknada za zaposlene, računovodstvenim evidencijama, popisom imovine i obveza, ulaznim i izlaznim računima, prihodima i primicima, rashodima i izdacima, postupcima javne nabave i izvršenjem zaključenih ugovora te druga dokumentacija. Obavljeni su razgovori sa zaposlenicima i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba u vezi s pojedinim poslovnim događajima.

Nalaz za 2020.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, računovodstveno poslovanje, planiranje i izvršenje plana, prihodi i primici, rashodi i izdaci, imovina, obveze i vlastiti izvori te javna nabava.

Obavljenom revizijom za 2020. utvrđene su nepravilnosti i propusti koje se odnose na računovodstveno poslovanje, prihode i rashode te potraživanja.

1. Računovodstveno poslovanje

1.1. Ministarstvo je u obvezi voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema propisima o proračunskom računovodstvu. Sastavljeni su propisani financijski izvještaji.

Ustrojene su poslovne knjige: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige.

– Poslovne knjige i financijski izvještaji

Poslovne knjige Ministarstva vode se u dva odvojena računovodstvena sustava, od kojih je jedan ustrojen u Ministarstvu, a drugi u Agenciji. Agencija vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje za izravne potpore, mjere ruralnog razvoja, mjere za ribarstvo, mjere zajedničke organizacije tržišta i potpore u sektoru vinarstva koje se financiraju iz proračuna Republike Hrvatske i proračuna EU-a. Ministarstvo preuzima podatke iz poslovnih knjiga Agencije radi sastavljanja financijskih izvještaja. U poslovnim knjigama Agencije potpore se prate po provedbenim mjerama i aktivnostima te računima iz Računskog plana.

Neurošena sredstva pomoći prijelaznog instrumenta EU-a za Hrvatsku (Twinning light projekt) u iznosu od 303.414,00 kn nisu evidentirana u poslovnim knjigama Ministarstva, odnosno iskazana u financijskim izvještajima na propisanom računu Računskog plana. Navedeni prihodi evidentirani su na računu prihoda od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga, umjesto na računu prihoda od pomoći. S obzirom na to da se ne radi o prihodima ostvarenima na tržištu koji se evidentiraju na spomenutom računu, nego o prihodima ostvarenima temeljem prijenosa EU sredstava putem Središnje agencije za financiranje i ugovaranje, navedene prihode u iznosu od 303.414,00 kn trebalo je evidentirati na računu prihoda od pomoći od institucija i tijela EU. Odredbom članka 21., stavka 1. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, propisano je da su Računskim planom proračuna utvrđene brojčane oznake i nazivi pojedinih računa po kojima su proračun i proračunski korisnici obvezni knjigovodstveno iskazivati imovinu, obveze i izvore vlasništva te prihode/primitke i rashode/izdatke. Navedena nepravilnost utječe na strukturu iskazanih prihoda u financijskim izvještajima.

Državni ured za reviziju nalaže prihode od pomoći od institucija i tijela EU evidentirati u poslovnim knjigama u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

U 2020. primici od financijskih instrumenata ostvareni iz EPFRR-a iskazani su u iznosu od 58.750.000,00 kn.

Sredstva EPFRR-a ostvarena kroz financijske instrumente evidentirana su u poslovnim knjigama i iskazana u financijskim izvještajima uz evidentiranje primitaka i dugoročnih obveza za kredite i zajmove od institucija i tijela EU, na temelju uputa Ministarstva financija. Navedene obveze bit će zatvorene kad se iz državnog proračuna vrata sredstva u EPFRR ili ako se od EU-a dobije dokument da sredstva ne treba vratiti.

Ministarstvo je u 2018. koristilo sredstva iz EPFRR-a kroz financijski instrument Investicijski krediti za ruralni razvoj, što je prema tadašnjim pravilima evidentirano u poslovnim knjigama u okviru prihoda od pomoći institucija i tijela EU, pa obveze za navedena sredstva nisu evidentirane.

Državni ured za reviziju preporučuje od Ministarstva financija zatražiti informaciju o tome treba li u poslovnim knjigama Ministarstva evidentirati obveze za sredstva primljena prijašnjih godina iz EPFRR-a kroz financijske instrumente.

U poslovnim knjigama nisu evidentirani i u financijskim izvještajima nisu iskazani rashodi i obveze za laboratorijske usluge u iznosu od 1.006.712,00 kn. Ministarstvo je sredinom ožujka 2020. s Veterinarskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu ugovorilo obavljanje mjera zaštite zdravlja životinja od zaraznih i nametničkih bolesti u 2020. u iznosu od 2.806.875,00 kn s porezom na dodanu vrijednost.

Početkom prosinca 2020. dodatkom Ugovora smanjena je vrijednost predviđenih poslova te iznosi 2.805.863,00 kn s porezom na dodanu vrijednost. Sastavni dio ugovora (Tablica 1.) čini popis zaraznih i nametničkih bolesti životinja i ostalih usluga (edukacije, izrada studija), vrsta i kategorija životinja, vrsta uzorka, vrsta laboratorijske pretrage, planirani broj uzoraka, jedinična cijena laboratorijske pretrage te ukupna vrijednost usluga. Ugovorom se Veterinarski fakultet obvezao izraditi i dostaviti Upravi za veterinarstvo i sigurnost hrane mjesečno izvješće i račun s naznakom vrste provedenih dijagnostičkih pretraga, broja pretraženih uzoraka, pojedinačne cijene pretraživanja svakog uzorka i ukupne cijene pretraživanja uzoraka, najkasnije do 20. u mjesecu za protekli mjesec. Ugovorom je određeno da će Ministarstvo platiti Veterinarskom fakultetu za stvarno obavljene poslove iz Ugovora, u skladu s ugovorenim cijenama (iz Tablice 1.) nakon što fakultet izradi i dostavi mjesečno izvješće, najkasnije u roku od 30 dana po dostavljenom računu. Za razdoblje siječanj–studen 2020. Veterinarski fakultet ispostavio je račune za obavljene dijagnostičke pretrage i druge usluge u iznosu od 1.776.385,00 kn s porezom na dodanu vrijednost, koji su evidentirani na računu rashoda za laboratorijske usluge u okviru aktivnosti A568001 – Zdravstvena zaštita životinja. Za obavljene dijagnostičke pretrage i druge usluge u prosincu 2020. Veterinarski fakultet je početkom siječnja 2021. ispostavi e-račun u iznosu od 1.006.712,00 kn s porezom na dodanu vrijednost. Dospijeće plaćanja računa bilo je početkom veljače 2021., odnosno u roku od 30 dana od datuma nastanka obveze plaćanja. Rashodi za laboratorijske usluge te pripadajuća obveza prema navedenom računu evidentirani su u poslovnim knjigama kada je podmirena obveza (veljača 2021.), umjesto u vrijeme nastanka obveze. Zbog navedenog u poslovnim knjigama nije evidentirana obveza za laboratorijske usluge u 2020. (jer nije plaćena u 2020.) te račun za dijagnostičke pretrage i druge usluge obavljene u prosincu 2020. u iznosu od 1.006.712,00 kn nije evidentiran na rashodima u 2020., nego u vrijeme plaćanja u 2021.

Odredbom članka 17., stavka 7. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, propisano je da se imovina i obveze iskazuju po računovodstvenom načelu nastanka događaja uz primjenu metode povijesnog troška.

Nadalje, odredbom članka 20. navedenog Pravilnika, između ostalog, propisano je da se rashodi iskazuju uz primjenu modificiranoga računovodstvenog načela nastanka događaja. Rashodi se priznaju na temelju nastanka poslovnog događaja (obveza) i u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju.

Državni ured za reviziju nalaže evidentirati rashode i obveze u poslovnim knjigama prema modificiranom načelu nastanka događaja u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

U glavnoj knjizi Ministarstva potraživanja za naknadu za osnovano pravo služnosti na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske u iznosu od 119.143,00 kn evidentirana su prema naplati, umjesto u vrijeme nastanka po svakom obvezniku plaćanja, neovisno o naplati. Sredstva ostvarena od prava služnosti na poljoprivrednom zemljištu u cijelosti su prihod državnog proračuna. Ministarstvo prati naplatu navedenih prihoda u pomoćnim računovodstvenim evidencijama, bez evidentiranja potraživanja u glavnoj knjizi. Navedenim načinom evidentiranja potraživanja na temelju ostvarene naplate, iz poslovnih knjiga Ministarstva nisu vidljiva potraživanja od obveznika plaćanja naknade za koja nisu pravodobno i u potpunosti ostvarene uplate na račun državnog proračuna. Odredbom članka 17. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, propisano je da se imovina iskazuje po računovodstvenom načelu nastanka događaja uz primjenu metode povijesnog troška.

Državni ured za reviziju nalaže u poslovnim knjigama pravodobno evidentirati potraživanja za naknade za osnovano pravo služnosti na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Ukupna potraživanja iznose 2.129.443.226,00 kn. Evidentirana su u glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 1.942.165.278,00 kn za potpore koje se financiraju iz proračuna Republike Hrvatske i proračuna EU-a (EPJF, EPFRR i EFPIR) te glavnoj knjizi Ministarstva u iznosu od 187.277.948,00 kn. U glavnoj knjizi koja je ustrojena u Agenciji, vrijednosno značajnija potraživanja odnose se na potraživanja za refundaciju sredstava iz EPJF-a u iznosu od 1.563.971.062,00 kn, potraživanja za sredstva EPFRR-a doznačena HBOR-u za realizaciju financijskog instrumenta Investicijski krediti za ruralni razvoj u iznosu od 203.235.294,00 kn, potraživanja za obračunane administrativne kazne korisnicima potpora u poljoprivredi u iznosu od 49.733.966,00 kn i ostala potraživanja u iznosu od 104.109.181,00 kn.

Od ukupno iskazanih potraživanja u glavnoj knjizi koju vodi Agencija u iznosu od 1.942.165.278,00 kn dospjela su potraživanja u iznosu od 103.563.363,00 kn, od čega se na potraživanja s rokom dospijeca dužim od jedne godine odnosi 54.994.105,00 kn. U okviru dospjelih potraživanja evidentirana su potraživanja korisnika pretprijetnih fondova EU-a za nenamjenski utrošak sredstava u iznosu od 18.601.982,00 kn. Odnose se na potraživanja od šest korisnika Komponente V. IPARD programa u iznosu od 14.286.725,00 kn i jednog korisnika SAPARD programa u iznosu od 4.315.257,00 kn. Zbog nepoštovanja ugovornih obveza i nenamjenskog utroška sredstava u prethodnim godinama, Agencija je donijela odluke o povratu sredstava te pokrenula postupke prisilne naplate.

Nad dva korisnika IPARD programa pokrenuti su stečajni postupci (svibanj 2016. i veljača 2017.) prije nego su utvrđene nepravilnosti o korištenju sredstava i donesene odluke o povratu (prosinac 2017.) u iznosu od 9.134.795,00 kn. Tražbine u navedenom iznosu nisu prijavljene u stečajnu masu, a ispravak potraživanja nije proveden. Nad korisnikom sredstava SAPARD programa zaključen je stečajni postupak i društvo je brisano iz sudskog registra u studenome 2019., a potraživanje u iznosu od 4.315.257,00 kn nije naplaćeno niti je obavljen ispravak vrijednosti potraživanja. Nadalje, u okviru dospjelih potraživanja iskazana su potraživanja za povrat neosnovano isplaćenih ili nenamjenski utrošenih sredstava potpore temeljem rješenja poljoprivredne inspekcije u iznosu od 4.084.908,00 kn, za koja nije obavljen ispravak potraživanja bez obzira na to što je od roka dospijeca navedenih potraživanja prošlo više od tri godine. S obzirom na to da nije proveden ispravak vrijednosti dospjelih potraživanja, s rokom dospijeca od jedne do tri godine i za potraživanja od dužnika nad kojima je pokrenut stečaj i/ili likvidacijski postupak, u Bilanci sa stanjem na dan 31. prosinca 2020. više su iskazana potraživanja i vlastiti izvori. Odredbama članka 37.a Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, propisano je da se ispravak vrijednosti potraživanja provodi na kraju godine uzimajući u obzir kašnjenje u naplati preko godine dana te pokretanje stečajnog i/ili likvidacijskog postupka nad dužnikom. Ako se s naplatom potraživanja kasni između jedne i tri godine, vrijednost potraživanja ispravlja se po stopi od 50,0 %, ako se s naplatom kasni iznad tri godine, vrijednost potraživanja ispravlja se po stopi od 100,0 %, a ako je nad dužnikom pokrenut stečajni ili likvidacijski postupak, vrijednost potraživanja ispravlja se po stopi od 75,0 %. Potraživanja čija je vrijednost u cijelosti ispravljena zadržavaju se u bilančnoj evidenciji sve do prestanka postojanja pravne osnove za njihovu naplatu. Stoga, bez obzira na provedeni ispravak vrijednosti potraživanja potrebno je i nadalje poduzimati sve raspoložive mjere za potpunu naplatu prihoda sve do prestanka postojanja pravne osnove za njihovu naplatu.

Državni ured za reviziju nalaže provoditi ispravak vrijednosti potraživanja u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

– Popis imovine i obveza

Odluka o popisu imovine i obveza sa stanjem na dan 31. prosinca 2020. donesena je u studenome 2020. Navedenom Odlukom imenovano je povjerenstvo koje čini 15 članova, predsjednik i potpredsjednica povjerenstva. Izvješće o izvršenom popisu imovine i obveza povjerenstvo je sastavilo 29. siječnja 2021.

Popis nefinancijske imovine proveden je elektronički na način da su potvrđene popisne liste koje je sastavila Služba za računovodstvene poslove. Navedene popisne liste sadrže podatke o datumu nabave pojedine nefinancijske imovine, inventurni broj i barkod, količinsko stanje i knjigovodstvenu vrijednost nefinancijske imovine. Povjerenstvo za popis nije sastavilo popisne liste nefinancijske materijalne imovine fizičkim utvrđivanjem stvarnog stanja imovine, na licu mjesta, koristeći uobičajene metode brojenjem i mjerenjem, provjerom dokumentacije i slično, što je propisano obvezujućom Uputom o obavljanju popisa imovine i obveza, koju je u prosincu 2015. donio ministar financija. Navedenom Uputom propisano je da bi popisne liste trebale sadržavati podatke o mjestu i predmetu popisa, datum početka i završetka popisa, imena članova popisnog povjerenstva, naziv, vrstu i inventarni broj imovine, jedinicu mjere, stvarno i knjigovodstveno stanje te razlike među njima u količini i vrijednosti, potpise članova popisnog povjerenstva, kratak komentar ili primjedbe popisnog povjerenstva, a po potrebi i druge podatke.

Potraživanja u iznosu od 2.129.443.226,00 kn i obveze u iznosu od 294.126.273,00 kn popisane su prema skupinama računa iz Računskog plana, u ukupnim iznosima, prema stanjima računa evidentiranim u glavnoj knjizi. Potraživanja i obveze sa stanjem koncem 2020. nisu popisani prema dužnicima i vjerovnicima u pojedinačnim iznosima. Popis potraživanja i obveza obavljen je formalno, prijepisom stanja iz poslovnih knjiga. Navedeno nije u skladu s odredbama članka 14., stavka 4. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, kojima je propisano da se podaci o popisu unose pojedinačno u naturalnim i novčanim izrazima u popisne liste te da su popisne liste knjigovodstvene isprave čiju vjerodostojnost potpisima potvrđuju članovi popisnog povjerenstva. Prema odredbama Upute o obavljanju popisa imovine i obveza, koju je donio ministar Ministarstva financija u prosincu 2015., popisno povjerenstvo obvezno je sastaviti izvještaj o obavljenom popisu koji, između ostalog, treba sadržavati mišljenje o sumnjivim i spornim potraživanjima, kao i nenaplativim i zastarjelim potraživanjima. Povjerenstvo za popis potraživanja nije sastavilo izvještaj o provedenom popisu u skladu s Uputom.

Državni ured za reviziju nalaže popis imovine i obveza obavljati u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu te Uputom o obavljanju popisa imovine i obveza.

1.2. *Ministarstvo prihvaća naloge i preporuku Državnog ureda za reviziju dane u okviru točke Računovodstveno poslovanje.*

U vezi s nalogom da se prihodi od pomoći od institucija i tijela EU evidentiraju u poslovnim knjigama u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, u Očitovanju se navodi da su poduzete sve radnje kako bi se prihodi od pomoći od institucija i tijela EU evidentirali u skladu s navedenim Pravilnikom. Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije (dalje u tekstu: SAFU) dostavila je Ministarstvu nalog za preknjiženje operativnih i indirektnih troškova prema Sporazumu o suradnji u provedbi Twinning Light projekta pod nazivom Development of the Legislative and Institutional Framework for the Effectice Alignment and Implementationd of the Acquis in the Area of Fisheries in the Republic of Serbia (Razvoj zakonodavnog i institucionalnog okvira za učinkovito usklađivanje i provedbu pravne stečevine Europske unije u području ribarstva u Republici Srbiji, broj ugovora SR 14 IPA AG 03 18 R TWL). Ministarstvo financija provelo je knjiženje u sustavu državne riznice prema zaprimljenom nalogu za preknjiženje prihod-prihod ovjerenom u SAFU-u 8. lipnja 2020. Ministarstvo je knjiženje u poslovnim knjigama uskladilo s knjiženjem u sustavu državne riznice. Kako navedena sredstva SAFU evidentira na računu prihoda od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga, a ne na računu prihoda od pomoći, Sektor za proračun, financijsko upravljanje, računovodstvene poslove i strateško planiranje Ministarstva poslao je upit po pitanju evidentiranja sredstava u okviru izvora 31. U odgovoru, zaprimljenom 12. ožujka 2020., navedeno je kako se operativni troškovi Twinning projekta evidentiraju u skladu s uputom Ministarstva financija, u okviru prihoda od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga. S obzirom na to da se sredstva prenose između proračunskih korisnika državnog proračuna, Ministarstvo je radi ispravnog evidentiranja sredstava zatražilo mišljenje Ministarstva financija. Odgovor nije zaprimljen. Ministarstvo navodi da su poduzete sve radnje radi ispravnog evidentiranja sredstava u poslovnim knjigama te će postupiti u skladu s danom preporukom Državnog ureda za reviziju.

U vezi s preporukom da se od Ministarstva financija zatraži informacija o tome treba li u poslovnim knjigama Ministarstva evidentirati obveze za sredstva primljena prijašnjih godina iz EPFRR-a kroz financijske instrumente, u Očitovanju se navodi da su sredstva EPFRR-a utrošena kroz financijski instrument Investicijski krediti za ruralni razvoj evidentirana temeljem Uputa Ministarstva financija. U skladu s danom preporukom Državnog ureda za reviziju zatražit će se mišljenje Ministarstva financija treba li za financijske instrumente iz prethodnog razdoblja (2018.) evidentirati obveze u poslovnim knjigama u tekućoj godini.

U vezi s nalogom da se rashodi i obveze u poslovnim knjigama evidentiraju prema modificiranom načelu nastanka događaja, u Očitovanju se navodi da je za obavljene dijagnostičke pretrage i veterinarske usluge u prosincu 2020. Veterinarski fakultet ispostavio e-račun početkom siječnja 2021. u iznosu od 1.006.712,00 kn, koji je zaprimljen kroz e-konto 19. siječnja 2021. Rok dospjeća plaćanja računa prema ugovoru je 19. veljače 2021., odnosno 30 dana od dana nastanka obveze. S obzirom na to da je po predmetnom računu obavljena dubinska kontrola stavke pod nazivom Osnovna studija COVID-19, po njezinu završetku, račun je odobren u Upravi za veterinarstvo i sigurnost hrane u prve tri razine 5. veljače 2021., prošao je knjiženje do 12. veljače 2021. te ga je odobrio nalogodavac u Upravi za veterinarstvo i sigurnost hrane 15. veljače 2021., odnosno nakon roka za predaju financijskih izvještaja. Prema odredbi članka 10. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, knjiženje i evidentiranje u poslovnim knjigama temelji se na vjerodostojnim, istinitim, urednim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama. Nastavno na navedeno, Ministarstvo će zatražiti od korisnika da ubuduće ispostavljaju fakture tek nakon provedene kontrole izvještaja o izvršenim uslugama, kojom se potvrđuje da su usluge i radovi izvršeni odnosno roba isporučena, jer se događaju situacije kada kontrola izvještaja traje dulje od roka dospjeća fakture.

U vezi s nalogom da se u poslovnim knjigama pravodobno evidentiraju potraživanja za naknade za osnovano pravo služnosti na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske, u Očitovanju se navodi da će Uprava za poljoprivredno zemljište, biljnu proizvodnju i tržište ubuduće redovito dostavljati sve ugovore o osnivanju prava služnosti Sektoru za proračun, financijsko upravljanje, računovodstvene poslove i strateško planiranje, kako bi se postupalo u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu. Ako je ugovorom predviđeno plaćanje naknade za osnovano pravo služnosti u obrocima, Uprava za poljoprivredno zemljište, biljnu proizvodnju i tržište izradit će otplatne planove uz svaki ugovor koje će zajedno s obavijesti s iznosom i datumom dospjeća obroka dostavljati početkom godine obveznicima plaćanja naknade i Sektoru za proračun, financijsko upravljanje, računovodstvene poslove i strateško planiranje kako bi se evidentirala potraživanja za naknade za osnovano pravo služnosti na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske.

U vezi s nalogom za provođenje ispravka potraživanja u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, u Očitovanju se navodi da će Agencija provesti ispravak vrijednosti potraživanja uzimajući u obzir kašnjenje u naplati duže od godinu dana te pokretanje stečajnog i/ili likvidacijskog postupka nad dužnikom. U planu nadogradnji IT sustava tijekom 2021. predviđena je implementacija novih funkcionalnosti koje će osigurati evidentiranje duga po dospjeću.

U vezi s nalogom da se popis imovine i obveza obavlja u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu te Uputom o obavljanju popisa imovine i obveza, u Očitovanju se navodi da izvještaj o popisu imovine i obveza na kraju svake poslovne godine sa stanjem na datum Bilance sastavlja Povjerenstvo za obavljanje popisa. S obzirom na to da je 11. ožujka 2020. ministar zdravstva donio Odluku o proglašenju epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2, Ministarstvo financija dalo je Uputu svim proračunskim i izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna, kojom je omogućilo da se provođenje popisa imovine i obveza za 2020. prilagodi novonastaloj situaciji te da se radnje vezane za popis obvezno provode u skladu s mogućnostima uz poštovanje svih epidemioloških mjera prema Uputi o mjerama za sprječavanje širenja epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2 radi osiguranja uvjeta za redovito obavljanje poslova u tijelima državne uprave te uredima i drugim stručnim službama Vlade Republike Hrvatske. Članovi Povjerenstva za popis imovine i obveza su uz poštovanje epidemioloških mjera proveli fizičko utvrđivanje stvarnog stanja materijalne imovine na način da su zaposlenici provjerili i popisali imovinu za koju su zaduženi te elektroničkim putem dostavili Povjerenstvu na uvid kako bi se sastavilo Izvješće o popisu. Potraživanja i obveze koja se vode u poslovnim knjigama Ministarstva popisana su prema dužnicima i vjerovnicima u pojedinačnim iznosima sa stanjem koncem 2020. Izvodi otvorenih stavaka pojedinačno su ispisani i dostavljeni vjerovnicima te je tablica s popisom pojedinačnih vjerovnika s ukupnim iznosima potraživanja iskazanim u salda kontima prilikom Izvješća o popisu. Koncem studenoga 2020., na prijedlog nadležnih uprava, koje su dužne pratiti i poduzimati sve radnje za naplatu potraživanja, donesena je Odluka o otpisu potraživanja koja su sporna, neutemeljena te koja nije moguće naplatiti zbog zastare ili drugih opravdanih razloga. Potraživanja i obveze koja se vode u poslovnim knjigama Agencije uključena su u Izvješće o popisu imovine i obveza prema podacima koje je Agencija dostavila Povjerenstvu iz svojih poslovnih knjiga bez iskazivanja podataka po dužnicima i vjerovnicima. S poboljšanjem epidemiološke situacije u 2021. Ministarstvo će poduzeti odgovarajuće aktivnosti na prilagodbi IT sustava kako bi se organizirao popis imovine i obveza u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu te Uputom o obavljanju popisa imovine i obveza.

2. Prihodi

2.1. U okviru prihoda od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada evidentirani su prihodi od naknade za OKFŠ u iznosu od 63.162.045, kn.

– Naknada za općekorisne funkcije šuma

Tijekom 2020. obveznici plaćanja naknade za OKFŠ bile su sve pravne i fizičke osobe koje su obveznici poreza na dobit te fizičke osobe koje su obveznici poreza na dohodak, a u Republici Hrvatskoj obavljaju registriranu djelatnost i ostvaruju ukupni godišnji prihod i primitak veći od 3.000.000,00 kn. Prema odredbi Zakona o šumama, naknada za OKFŠ za 2020. uplaćuje se u državni proračun u visini od 0,0265 % od ukupnog prihoda ili ukupnih primitaka, tromjesečno i po završnom računu.

U 2020. u državni proračun naplaćena je naknada za OKFŠ u ukupnom iznosu od 178.562.491,00 kn.

U okviru prihoda Ministarstva iskazani su prihodi od naknade za OKFŠ u iznosu od 63.162.045,00 kn. Dio naplaćene naknade u iznosu od 115.400.446,00 kn na temelju naloga za preknjiženje prenesen je drugim proračunskim korisnicima državnog proračuna. Ministarstvu unutarnjih poslova preneseno je 83.527.561,00 kn, a Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici 31.872.885,00 kn.

Korištenje sredstava naknade OKFŠ-a uređeno je odredbama članka 68. Zakona o šumama, koji je donesen u 2018. Prema odredbama članka 68., stavka 1. navedenog Zakona, iz sredstava naknade za OKFŠ financiraju se radovi navedeni u sedam točaka: 1. radovi gospodarenja u zaštitnim šumama i šumskim zemljištima, 2. troškovi izrade i odobrenja šumskogospodarskih planova, 3. radovi gospodarenja u gospodarskim šumama malih šumoposjednika, 4. radovi gospodarenja u gospodarskim šumama javnog šumoposjednika, ustanove, pravne osobe, srednjih i velikih šumoposjednika, 5. razminiranje šuma i šumskog zemljišta, 6. znanstveni i stručni radovi iz područja šumarstva i 7. vatrogasne djelatnosti. Prema odredbi članka 68.a, od ožujka 2020. sredstva naknade mogu se iznimno koristiti za otklanjanje ili ublažavanje posljedica nastalih uslijed posebnih okolnosti odnosno događaja ili određenog stanja koje se nije moglo predvidjeti i na koje se nije moglo utjecati, a koje ugrožava život i zdravlje građana, imovinu veće vrijednosti, znatno narušava okoliš, narušava gospodarsku aktivnost ili uzrokuje znatnu gospodarsku štetu, o čemu odlučuje ministar.

Odredbom članka 68., stavka 3. Zakona o šumama, koji je stupio na snagu u kolovozu 2018., propisano je da postupak, način ostvarivanja prava i način korištenja sredstava naknade za OKFŠ za provedbu radova navedenih u članku 68., stavku 1. ministar propisuje pravilnikom. Propisano je da će ministar donijeti pravilnik u roku od godine dana od stupanja navedenog Zakona na snagu. Navedeni pravilnik trebalo je donijeti do kolovoza 2019., a do srpnja 2021. nije donesen.

Do stupanja na snagu provedbenih propisa propisanih Zakonom o šumama u primjeni je Pravilnik o postupku za ostvarivanje prava na sredstva iz naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma za izvršene radove u šumama donesen 2015. (dalje u tekstu: Pravilnik). Pravilnik je izmijenjen u svibnju 2018., prije donošenja novog Zakona o šumama, a njegove odredbe dijelom nisu u skladu s odredbama Zakona o šumama. Prema članku 2. navedenog Pravilnika, u skladu s odredbama prethodnog Zakona o šumama koji se primjenjivao do kolovoza 2018., iz sredstava OKFŠ-a može se financirati pet grupa radova: 1. radovi biološke obnove šuma, 2. radovi gospodarenja šumama na kršu, 3. radovi na sanaciji i obnovi sastojina ugroženih sušenjem i drugim nepogodama, izgradnja šumskih prometnica, razminiranje šumskih površina te ostali radovi potrebni za očuvanje i unapređenje općekorisne funkcije šume, 4. radovi sjemenarske i rasadničarske djelatnosti u šumarstvu, očuvanje genofonda i podizanje klonskih sjemenskih plantaža i 5. znanstveni radovi iz područja šumarstva.

Prema odredbama članka 3. navedenog Pravilnika, koji se primjenjuju od svibnja 2018., iz sredstava naknade za OKFŠ financiraju se radovi u šumarstvu (znanstveni radovi iz područja šumarstva, razminiranje šuma i šumskih zemljišta te opremanje i osposobljavanje vatrogasnih zajednica). Propisano je da se za razminiranje šuma i šumskih zemljišta osigurava 30,0 % naknade za OKFŠ, za opremanje i osposobljavanje vatrogasnih zajednica 20,0 %, a za znanstvene radove 1,0 % naknade za OKFŠ. U 2020. nisu financirani znanstveni radovi iz područja šumarstva sredstvima naknade za korištenje OKFŠ-a.

Državni ured za reviziju nalaže donijeti pravilnik o načinu ostvarivanja prava i načinu korištenja sredstava naknade za OKFŠ, čije donošenje propisuje Zakon o šumama.

Prihodi Ministarstva od naknade za OKFŠ evidentirani su u 2020. u iznosu od 63.162.045,00 kn. Neutrošeni prihodi Ministarstva od naknada iz prijašnjih godina koncem 2019. iznosili su 124.819.561,00 kn te su ukupno raspoloživa sredstva u 2020. iznosila 187.981.606,00 kn.

Sredstva su utrošena u iznosu od 131.059.000,00 kn, od čega je za financiranje aktivnosti A 820065 – Općekorisne funkcije šuma utrošeno 101.059.000,00 kn, a za financiranje kapitalnog projekta K 821074 – Program državnih i *de minimis* potpora i sufinanciranje infrastrukture za razvoj poljoprivrede 30.000.000,00 kn. Neutrošena sredstva u iznosu od 56.922.606,00 kn prenesena su u 2021.

Vrijednosno najznačajnija sredstva u okviru aktivnosti Općekorisne funkcije šuma u iznosu od 46.172.576,00 kn doznačena su Hrvatskim šumama (na temelju računa za održivo gospodarenje šumama i šumskim zemljištem). HBOR-u je doznačeno 15.000.000,00 kn radi osiguranja likvidnosti poduzetnika u preradi drva i proizvodnji namještaja čija je poslovna aktivnost smanjena ili obustavljena zbog pandemije. Za intelektualne i osobne usluge utrošeno je 14.901.725,00 kn, najvećim dijelom za izradu programa za gospodarenje šumama šumoposjednika u 18 županija. Vatrogasnim zajednicama jedinica lokalne samouprave s područja krša, ovisno o površinama pod šumama i šumskim zemljištem, doznačeno je 10.624.294,00 kn.

Rashodi koji se odnose na sredstva doznačena Hrvatskim šumama i HBOR-u evidentirani su u poslovnim knjigama Ministarstva kao subvencije trgovačkim društvima u javnom sektoru i izvan javnog sektora, a rashodi koji se odnose na sredstva doznačena vatrogasnim zajednicama jedinica lokalne samouprave s područja krša evidentirana su u okviru tekućih donacija.

Naplaćena naknada za OKFŠ u iznosu od 115.400.446,00 kn ili 64,6 % naplaćene naknade nije iskazana u okviru prihoda Ministarstva, jer je na temelju naloga za preknjiženje dio prenesen Ministarstvu unutarnjih poslova, a dio Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici. S obzirom na to da u okviru prihoda Ministarstva nisu iskazani prihodi od dijela naplaćene naknade za OKFŠ u iznosu od 115.400.446,00 kn, također u okviru rashoda Ministarstva nisu iskazani ni rashodi financirani tim dijelom naknade. Ministarstvu unutarnjih poslova prenesena su naplaćena sredstva naknade za OKFŠ za razminiranje šuma i šumskog zemljišta u iznosu od 64.558.061,00 kn na temelju zaključenog Sporazuma o financiranju poslova razminiranja šuma i šumskih zemljišta iz ožujka 2020. i dodatka Sporazumu iz svibnja 2020.

Sredstva od naplaćene naknade za OKFŠ za opremanje i osposobljavanja vatrogasnih zajednica prenesena su u iznosu od 50.842.385,00 kn, od čega Ministarstvu unutarnjih poslova u iznosu od 18.969.500,00 kn, a Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici u iznosu od 31.872.885,00 kn. Navedena sredstva prenesena su na temelju Sporazuma o financiranju vatrogasne djelatnosti za aktivnosti opremanja i aktivnosti osposobljavanja vatrogasnih zajednica za razdoblje od 2020. do 2023., koji su zaključili Ministarstvo i Hrvatska vatrogasna zajednice u siječnju 2020., i dodatka navedenom Sporazumu iz prosinca 2020.

Prema dodatku navedenog Sporazuma, pored 20,0 % sredstava određenih Pravilnikom, za opremanje i osposobljavanje vatrogasnih zajednica osiguravaju se putem Ministarstva unutarnjih poslova dodatna sredstva za 2020. u iznosu od 18.969.500,00 kn.

Namjena sredstava od naplaćene naknade za OKFŠ propisana je odredbama Zakona o šumama, a detaljnije Pravilnikom. Prema Pravilniku, neutrošena sredstva iz prijašnjih godina za znanstvene radove, razminiranje šuma i šumskog zemljišta te za opremanje i osposobljavanje vatrogasnih zajednica mogu se prema potrebama rasporediti za druge propisane namjene. Također, prema Pravilniku, za opremanje i osposobljavanje vatrogasnih zajednica osigurava se 20,0 % naplaćene naknade, što za 2020. iznosi 35.712.498,00 kn. Za 2020. osigurana su i dodatna sredstva.

U poslovnim knjigama Ministarstva evidentirani su rashodi za vatrogasne djelatnosti u iznosu od 10.624.294,00 kn. Drugi rashodi za vatrogastvo nisu evidentirani u poslovnim knjigama Ministarstva jer je dio prihoda od naknada za OKFŠ u iznosu od 50.842.385,00 kn nalozima za preknjiženje prenesen Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici i Ministarstvu unutarnjih poslova.

Državni ured za reviziju mišljenja je da način evidentiranja i iskazivanja prihoda od naknade za OKFŠ dijelom kod Ministarstva, a dijelom kod drugih proračunskih korisnika nije transparentan te otežava praćenje namjenskog korištenja tih prihoda. Također, otežava i postupke planiranja kod proračunskih korisnika koji sredstva koriste, jer oni financijskim planom trebaju planirati prihode i rashode na način na koji ih i evidentiraju u poslovnim knjigama.

S obzirom na specifičnosti i složenost propisa o proračunu i proračunskom računovodstvu, Državni ured za reviziju predlaže Ministarstvu da u dogovoru s Ministarstvom financija uredi način planiranja i evidentiranja prihoda od OKFŠ-a te rashoda koji se njima financiraju, radi transparentnosti naplate i utroška tih sredstava.

- 2.2. *U vezi s nalogom da se donese pravilnik o načinu ostvarivanja prava i načinu korištenja sredstava naknade za OKFŠ, čije donošenje propisuje Zakon o šumama, u Očitovanju se navodi da je Ministarstvo izradilo prijedlog Pravilnika o postupku, načinu ostvarivanja prava i načinu korištenja sredstava naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma, za koji je od 31. svibnja do 1. srpnja 2021. proveden postupak savjetovanja sa zainteresiranom javnošću te će predmetni akt biti donesen do 15. rujna 2021.*

Ministarstvo prihvaća prijedlog da se u dogovoru s Ministarstvom financija uredi način planiranja i evidentiranja prihoda od OKFŠ-a te rashoda koji se njima financiraju, radi transparentnosti naplate i utroška tih sredstava. U Očitovanju se navodi da je u skladu sa Zakonom o šumama kod preuzimanja poslova obračuna i naplate naknade za korištenje OKFŠ-a od društva Hrvatske šume d.o.o., tijekom 2014. uređen način evidentiranja prihoda od OKFŠ-a u suradnji s Ministarstvom financija. Kako bi se olakšalo praćenje namjenskog korištenja navedenih prihoda, odnosno olakšao postupak planiranja sredstava kod drugih proračunskih korisnika u cilju transparentnosti naplate i utroška sredstava, Ministarstvo je pripremlilo novi model evidentiranja i iskazivanja prihoda koji će predložiti Ministarstvu financija.

Naime, dosadašnjim modelom su sredstva prihoda evidentirana u Ministarstvu u okviru ostalih prihoda za posebne namjene (izvor 43) te su se prenosila na druge proračunske korisnike preknjiženjem prihod-prihod. Navedenim načinom evidentiranja dio prihoda se stornirao. Prijedlog novog načina evidentiranja podrazumijeva da se ukupni prihod od navedene naknade evidentira u okviru izvora namjenskih prihoda Ministarstva te da se prijenos sredstava drugim proračunskim korisnicima evidentira kod Ministarstva u okviru podskupine računa 369 – Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna, a kod drugih proračunskih korisnika u okviru podskupine računa 639 – Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna unutar izvora financiranja 52 Ostale pomoći (u skladu s Veznim tablicama Ministarstva financija). Ako Ministarstvo financija bude suglasno s navedenim prijedlogom, svi proračunski korisnici planirat će sredstva prema ovom prijedlogu, na odgovarajućim podskupinama računa, pri izradi državnog proračuna za razdoblje 2022. – 2024.

3. Rashodi

- 3.1. Ukupni rashodi i izdaci ostvareni su u iznosu od 7.842.729.383,00 kn. Od navedenih, rashodi za subvencije ostvareni su u iznosu od 4.590.973.980,00 kn, ostali rashodi (najvećim dijelom kapitalne pomoći) u iznosu od 1.656.965.181,00 kn te rashodi za pomoći dane u inozemstvu i unutar općeg proračuna u iznosu od 842.411.740,00 kn.

U okviru rashoda za subvencije, ostale rashode i pomoći vrijednosno značajniji su rashodi za potpore u poljoprivredi, prehrambeno-prerađivačkoj industriji i ruralnim područjima, koje se najvećim dijelom financiraju u okviru ZPP-a iz EPJF-a i EPFRR-a, u ukupnom iznosu od 6.259.665.260,00 kn, potpore koje se financiraju iz EFPIR-a u okviru Operativnog programa za ribarstvo u iznosu od 228.532.151,00 kn, potpore iz državnog proračuna za plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima u iznosu od 122.641.240,00 kn te pomoći u sektoru govedarstva i svinjogojstva u iznosu od 91.931.790,00 kn.

Rashodi za potpore u poljoprivredi, prehrambeno-prerađivačkoj industriji i ruralnim područjima ostvareni u iznosu od 6.259.665.260,00 kn odnose se na izravna plaćanja poljoprivrednim proizvođačima u iznosu od 3.075.310.682,00 kn, mjere ruralnog razvoja u iznosu od 3.067.816.384,00 kn te mjere uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda i ulaganja u sektor vina u iznosu od 116.538.194,00 kn.

U 2020. za izravna plaćanja poljoprivrednim proizvođačima koja se provode u okviru ZPP-a isplaćene su potpore za osnovno, zeleno, preraspodijeljeno plaćanje, mlade poljoprivrednike te proizvodno vezane potpore za povrće, voće, šećernu repu i krmno proteinske usjeve u iznosu od 3.041.681.324,00 kn, odnosno u visini osiguranih sredstava u EPJF-u u iznosu od 2.547.935.599,00 kn i državnom proračunu u iznosu od 493.745.725,00 kn. Za mjere ruralnog razvoja isplaćeno je 3.018.466.232,00 kn, iz EPFRR-a 2.575.249.092,00 kn i državnog proračuna 443.217.140,00 kn. Od ukupno isplaćenih 3.018.466.232,00 kn za mjere ruralnog razvoja, na IAKS mjere ruralnog razvoja odnosi se 865.176.202,00 kn, a isplaćene su iz EPJF-a u iznosu od 735.498.562,00 kn i državnog proračuna u iznosu od 129.677.640,00 kn.

Za osnovno plaćanje po površini prihvatljive su samo obrađene poljoprivredne površine, trajni travnjaci i trajni nasadi na kojima se obavlja poljoprivredna aktivnost i koje su upisane u evidenciju korištenja poljoprivrednog zemljišta (ARKOD).

Zelena plaćanje je plaćanje za provođenje praksi korisnih za klimu i okoliš, a isplaćuje se kao postotak ukupne vrijednosti osnovnog plaćanja. Poljoprivrednici koji se bave klasičnom proizvodnjom trebaju provoditi zelene prakse da bi ostvarili pravo na zeleno plaćanje, dok površine pod ekološkom proizvodnjom automatski ostvaruju uvjete za zelena plaćanja. Zelene prakse uključuju raznolikost usjeva, ekološki značajne površine i očuvanje trajnih travnjaka. Preraspodijeljeno plaćanje dodjeljuje se za prvih 20 hektara koja poljoprivredna gospodarstva obrađuju, svim korisnicima koji zadovoljavaju uvjete za osnovno plaćanje.

Izravna plaćanja kao prvi stup ZPP-a odobravaju se radi osiguranja stabilnog dohotka i dugotrajne održivosti aktivnih poljoprivrednika koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost. Dodjeljuju se za proizvodnju, uzgoj ili sadnju poljoprivrednih proizvoda, za uzgoj ili držanje stoke, kao i za održavanje poljoprivredne površine u stanju pogodnom za pašu ili uzgoj. Izravna plaćanja sastoje se od potpore po površini i proizvodno vezanih potpora u stočarstvu i ratarstvu. Da bi ostvarili izravnu potporu, poljoprivrednici koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost moraju biti upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava i ispunjavati uvjete za aktivnog poljoprivrednika. Poljoprivredno zemljište koje je predmet izravne potpore mora biti upisano u ARKOD sustav, a sva stoka evidentirana u Jedinstvenom registru domaćih životinja (JRDŽ). Kako bi pravne i fizičke osobe dokazale da su aktivni poljoprivrednici, trebali su do 15. listopada 2020. dostaviti Agenciji podatke o prihodima od poljoprivredne djelatnosti, nepoljoprivrednih djelatnosti i ukupnim prihodima za 2019. Za izravna plaćanja i IAKS mjere ruralnog razvoja korisnik podnosi jedinstven zahtjev za plaćanje. Korisnik u jedinstvenom zahtjevu za plaćanje mora prijaviti korištenje svih poljoprivrednih površina na kojima obavlja poljoprivrednu aktivnost. Koncem 2020. u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava upisno je 170 837 poljoprivrednih gospodarstava, od čega status obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva ima 154 679 ili 90,5 % ukupno upisanih poljoprivrednih gospodarstava.

Prema evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta na području Republike Hrvatske, u ARKOD sustav upisano je zemljište površine 1 148 613 ha, od čega je 866 233 ha u privatnom vlasništvu, 281 445 ha u državnom vlasništvu, a za 935 ha nema podataka o vlasništvu. Vrijednosno značajnije površine odnose se na oranice 856 829 ha, livade 102 968 ha i krške pašnjake 81 016 ha.

Upis poljoprivrednog zemljišta u ARKOD sustav provodi se na temelju izjave poljoprivrednika o korištenju poljoprivrednog zemljišta uz dokaze o vlasništvu ili posjedu zemljišta te s pomoću podataka iz Upisnika poljoprivrednika i fotointerpretacije površine poljoprivrednog zemljišta (digitalna ortofotokarta u elektroničkom obliku (DOF)). Dokazi o vlasništvu ili posjedu su: izvadak iz zemljišnih knjiga, izvadak iz katastra, ovjereni ugovori o zakupu, dugogodišnjem zakupu, davanju na korištenje izravnom pogodbom, privremenom korištenju, prodaji, koncesiji ili plodouživanju, služnosti šumskog zemljišta ili darovanju, pravomoćna sudska odluka, drugo pravomoćno rješenje nadležnog tijela i drugo. U ARKOD sustavu nisu upisane katastarske čestice u vlasništvu Republike Hrvatske po statusu korištenja i korisnicima.

Državni ured za reviziju preporučuje poduzeti aktivnosti za proširenje funkcija ARKOD sustava, kako bi bilo moguće dobiti podatke o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske po statusu korištenja i korisnicima.

– Raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u državnom vlasništvu

Do stupanja na snagu Zakona o poljoprivrednom zemljištu (ožujak 2018.), poslove zaštite, korištenja, raspolaganja, prometa i okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta obavljala je Agencija za poljoprivredno zemljište. Ministarstvo je danom stupanja Zakona na snagu preuzelo sve poslove i zaposlenike, dokumentaciju, sredstva za rad, nekretnine, prava i obveze te financijska sredstva Agencije, osim ustrojstvene jedinice Odjel za praćenje stanja poljoprivrednog zemljišta koju je preuzeo Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo.

Prema odredbi članka 29. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (dalje u tekstu: Zakon), poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske raspolaže se temeljem Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Program raspolaganja). Program raspolaganja donosi općinsko ili gradsko vijeće za svoje područje na prijedlog načelnika odnosno gradonačelnika uz prethodno mišljenje županije i suglasnost Ministarstva, a za Grad Zagreb donosi Gradska skupština Grada Zagreba za svoje područje uz suglasnost Ministarstva.

Odredbom članka 30. Zakona propisano je da Program raspolaganja treba sadržavati ukupnu površinu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države na području jedinice lokalne samouprave, podatke o dosadašnjem raspolaganju poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države na području jedinice lokalne samouprave i vrstu proizvodnje na istom, površine određene za povrat i za zamjenu kada nije moguć povrat imovine oduzete za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, površine određene za prodaju, jednokratno, maksimalno do 25,0 % ukupne površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, površine određene za zakup, površine određene za zakup za ribnjake, površine određene za zakup zajedničkih pašnjaka, površine određene za ostale namjene, odnosno površine koje se mogu privesti nekoj drugoj nepoljoprivrednoj namjeni, jednokratno, maksimalno do 5,0 % ukupne površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države. Dokumentacija potrebna za donošenje Programa raspolaganja propisana je Pravilnikom o dokumentaciji potrebnoj za donošenje Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske (Narodne novine 27/18). Jedinica lokalne samouprave odnosno Grad Zagreb određuje u svojem programu najveće površine koje se mogu dati u zakup pojedinoj fizičkoj ili pravnoj osobi, osim za katastarske čestice koje čine proizvodno-tehnološke cjeline za koje je propisano da se mogu dati u zakup najviše do 100 hektara. U maksimalnu površinu uračunavaju se sve površine državnoga poljoprivrednog zemljišta koje je pojedina fizička ili pravna osoba dobila u zakup, temeljem ranije provedenih natječaja. Slijedom navedenog, jedinicama lokalne samouprave dano je isključivo pravo u određivanju ukupne maksimalne površine koju daje jednom korisniku u zakup, što utječe na rizik da pojedini zakupci neće moći formirati optimalnu površinu zemljišta za postizanje željenog rezultata uz minimalne troškove, odnosno postići određeni cilj za danu razinu resursa. U prijašnjim godinama dane su u dugogodišnji zakup i površine koje čine proizvodno-tehnološke cjeline veće od 100 hektara.

U cilju onemogućavanja parcelacije poljoprivrednog zemljišta čija bi posljedica bilo usitnjavanje, Državni ured za reviziju preporučuje propisati jasne kriterije za utvrđivanje minimalne i maksimalne površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske koja se daje u zakup radi poljoprivredne proizvodnje.

Do ožujka 2021. Ministarstvu je dostavljen 441 Program, a 316 jedinica lokalne samouprave dobilo je suglasnost na svoj Program kako bi mogle raspisati javni natječaj za davanje državnog poljoprivrednog zemljišta u zakup na rok do 25 godina s mogućnošću produljenja za isto razdoblje. Zakonom o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine 39/13 i 48/15) koji je bio na snazi do stupanja na snagu Zakona u ožujku 2018., poljoprivredno zemljište u vlasništvu države i zakup za ribnjake davao se u zakup putem javnog natječaja do 50 godina. Sudionici javnog natječaja bodovani su na način da je Gospodarski program korištenja poljoprivrednim zemljišta u vlasništvu države (dalje u tekstu: Gospodarski program) donosio 60 bodova, a dosadašnji posjed zemljišta i visina ponuđene zakupnine po 20 bodova. Prema odredbama članka 36. Zakona, između ostalog, pravo prvenstva na javnom natječaju za zakup imaju stočari kojima nedostaje zemlja, dosadašnji posjednici, nositelj obiteljskoga poljoprivrednog gospodarstva ili vlasnik poljoprivrednog obrta koji u trenutku podnošenja ponude nije napunio 41 godinu, nositelj obiteljskoga poljoprivrednog gospodarstva koji se bavi poljoprivrednom proizvodnjom kao primarnom djelatnošću, zadruge i trgovačka društva te druge fizičke i pravne osobe koje se bave ili se namjeravaju baviti poljoprivrednom proizvodnjom. Odredbom članka 35., stavka 5. Zakona, propisano je da je sastavni dio ponude na javnom natječaju za zakup Gospodarski program korištenja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države. Gospodarski program podnosi se na obrascu propisanom Pravilnikom o gospodarskom programu korištenja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske.

Navedeni obrazac sadrži podatke o podnositelju ponude, opis gospodarstva, vrstu poljoprivredne proizvodnje kojom se namjerava baviti na zemljištu koji je predmet zakupa, lokalitet zemljišta, podatke o planiranim investicijama i novom zapošljavanju te podatke o površinama koje se nalaze u području obuhvata izgrađenih ili planiranih sustava javnog navodnjavanja.

Gospodarski program nije vrednovan jer kriteriji za ocjenu i vrednovanje nisu doneseni, što utječe na rizik da poljoprivredno zemljište nije dano u zakup ponuditelju koji ima učinkovit Gospodarski program te planira unaprijediti poljoprivrednu proizvodnju uz povećanje prihoda od poljoprivredne djelatnosti i zaposlenosti. Do travnja 2021. od jedinica lokalne samouprave koje su dobile suglasnost na svoj Program, zaprimljeno je 118 obavijesti o raspisivanju javnog natječaja. Odluku o izboru najpovoljnije ponude na temelju javnog natječaja donosi općinsko ili gradsko vijeće odnosno Gradska skupština Grada Zagreba. Doneseno je 69 odluka o izboru najpovoljnije ponude za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, uz suglasnost Ministarstva.

Državni ured za reviziju mišljenja je da Gospodarski program treba biti plan unaprjeđenja poljoprivredne proizvodnje koji se može uzeti kao jedan od elemenata ocjene ponuda. U cilju učinkovitog raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske, Državni ured za reviziju preporučuje odrediti kriterije za vrednovanje učinka Gospodarskog programa.

Zakonom je propisano da upravni nadzor nad provedbom Zakona i propisa donesenih na temelju njega obavlja Ministarstvo, a inspekcijski nadzor poljoprivredna inspekcija. Poljoprivredna inspekcija obavlja nadzor isključivo po prijavama da se državno poljoprivredno zemljište ne koristi namjenski.

Odredbama članka 43. Zakona o poljoprivrednom zemljištu propisani su razlozi za raskid ugovora. Ugovor o zakupu može se raskinuti, između ostalog, ako zakupnik ne plati zakupninu do kraja prosinca tekuće godine (osim u slučaju više sile ili drugih nepredviđenih okolnosti koje nisu krivnja zakupnika), ne koristi poljoprivredno zemljište u vlasništvu države kao dobar gospodar, ne ostvaruje ciljeve Gospodarskog programa dvije godine uzastopno od dana zaključenja ugovora, osim u slučaju više sile te ako obrađuje poljoprivredno zemljište suprotno odredbama zaključenog ugovora i daje zakupljeno zemljište u podzakup ili prenese prava i obveze na treću osobu bez suglasnosti Ministarstva.

U prijašnjim godinama, ugovori o zakupu su najčešće raskidani na zahtjev zakupca te po nalazu poljoprivredne inspekcije ako su utvrđene nepravilnosti provedenim inspekcijskim nadzorom. Raskidi ugovora zbog neispunjenja ciljeva Gospodarskog programa i neplaćanja zakupnine, u većini slučajeva, nisu se provodili.

S obzirom na činjenicu da su najkvalitetnije površine poljoprivrednog zemljišta koje oblikom, položajem i veličinom omogućavaju najučinkovitiju primjenu poljoprivredne tehnologije dane u dugogodišnji zakup i koncesiju u prijašnjim godinama na rok do 50 godina te da zakupci ostvaruju potpore za izravna plaćanja, Državni ured za reviziju preporučuje provoditi aktivnosti na uspostavi učinkovitog sustava kontrola radi praćenja ugovora i ispunjenja ciljeva Gospodarskog programa kako bi se utvrdilo je li državno zemljište u funkciji poljoprivredne proizvodnje ili je sredstvo za ostvarenje potpora.

Ugovorima o zakupu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske koje su sa zakupcima zaključile jedinice lokalne samouprave u prijašnjim godinama, zakupci su bili dužni priključiti se na sustav za navodnjavanje ako je navedeni sustav uspostavljen ili izgraditi sustav za navodnjavanje radi priključenja na postojeći. Ako zakupac ne postupi prema ovim odredbama, zakupodavac je morao raskinuti ugovor o zakupu.

Vlada Republike Hrvatske je 2005. odobrila Nacionalni projekt navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama (NAPNAV), kojim je planirana izgradnja infrastrukture za navodnjavanje na 65 000 ha poljoprivrednih površina do konca 2020. U okviru realizacije NAPNAV-a, izgrađeni su novi i sanirani postojeći sustavi navodnjavanja na 13 019 ha. Ministarstvo ne raspolaže podacima o uspostavljenim sustavima navodnjavanja, površini zemljišta danom u zakup koji se navodnjava te podacima o zakupcima.

U cilju povećanja ukupnih površina zemljišta koje se mogu navodnjavati prvenstveno radi negativnog učinka suša te osiguranja stabilnosti i konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje u okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. omogućeno je korištenje sredstava EPFRR-a za ulaganja i izgradnju sustava javnog navodnjavanja. Putem operacije 4.3.1. Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja omogućeno je jedinicama područne (regionalne) samouprave financiranje iz EPFRR-a do 100,0 % prihvatljivih troškova projekta navodnjavanja. Tijekom 2016. i 2019. s jedinicama područne (regionalne) samouprave zaključeno je 17 ugovora kojima je za navodnjavanje 6 959 ha zemljišta odobrena potpora u iznosu od 666.356.646,00 kn, od čega se iz EPFRR-a financira iznos od 566.403.149,00 kn ili 85,0 %, a iz državnog proračuna iznos od 99.953.497,00 kn ili 15,0 %.

Nakon provedene administrativne kontrole postupaka javne nabave i odabranih ponuda korisnicima su izdane obavijesti o plaćanju prihvatljivih troškova projekta u iznosu od 293.310.644,00 kn, od čega je do konca 2020. isplaćeno 180.436.696,00 kn ili 27,1 % ukupno odobrene potpore za navodnjavanje.

S obzirom na to da je Republika Hrvatska i dalje na začelju u EU-u po površini zemljišta koje se navodnjava, Državni ured za reviziju preporučuje zajedno s jedinicama područne (regionalne) samouprave utvrditi površine državnog poljoprivrednog zemljišta koje su trebale biti, a nisu priključene na sustav navodnjavanja kako bi bile na raspolaganju onima koji namjeravaju koristiti navedeni sustav u cilju poljoprivredne proizvodnje i povećanja prinosa.

U srpnju 2019. stupio je na snagu Pravilnik o načinu revalorizacije zakupnine odnosno naknade za korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske (Narodne novine 65/19), kojim je propisan način usklađenja zakupnine odnosno naknade za korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske za vrijeme trajanja ugovora. Revalorizacija se provodi za sve ugovore zaključene do stupanja na snagu Zakona. Ministarstvo je izradilo aplikaciju eDPZ putem koje jedinice lokalne samouprave i Grad Zagreb dostavljaju dokumentaciju potrebnu za provođenje procesa revalorizacije. Do svibnja 2021. za zaključenje dodataka ugovora o revalorizaciji zakupnine dostavljeno je 4 460 zahtjeva.

Prema odredbi članka 50., stavaka 3., 4. i 5. Zakona, evidenciju ugovora i naplate po ugovoru za sve oblike zakupa i prodaje vodi jedinica lokalne samouprave odnosno Grad Zagreb na čijem se području zemljište nalazi, a Ministarstvo vodi registar evidencije ugovora i naplate. Način vođenja registra ministar propisuje pravilnikom. Jedinica lokalne samouprave dužna je radi upisa i praćenja ugovora o zakupu primjerak ugovora o zakupu i zapisnika o uvođenju u posjed i dodatke ugovora dostaviti Ministarstvu. Ministarstvo nije ustrojilo registar evidencije ugovora i naplate do vremena obavljanja revizije (svibanj 2021.) jer nije donesen pravilnik kojim se definiraju obveze jedinica lokalne samouprave i način vođenja registra evidencije ugovora i naplate za poljoprivredno zemljište u vlasništvu Republike Hrvatske. Rok za donošenje pravilnika je prema odredbama Zakona o poljoprivrednom zemljištu bio 1. rujna 2018.

Državni ured za reviziju nalaže poduzimanje aktivnosti radi donošenja Pravilnika o načinu vođenja registra evidencije ugovora i naplate, a po donošenju Pravilnika ustrojiti registar evidencije ugovora i naplate po ugovoru za sve oblike zakupa i prodaje poljoprivrednog zemljišta u skladu s odredbama Zakona o poljoprivrednom zemljištu.

– Pravo služnosti

Pravo služnosti na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske osniva se u skladu s prostornim planom ili aktom za provedbu prostornog plana (jedinica lokalne samouprave) na prijedlog predlagatelja služnosti (fizičke/pravne osobe). Iznimno, pravo služnosti radi eksploatacije mineralnih sirovina osniva se na prijedlog ovlaštenika eksploatacijskog polja mineralnih sirovina.

Ministarstvo je tijekom 2019. i 2020. zaključilo 118 ugovora o osnivanju prava služnosti na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske, od kojih je kod 35 ugovora ugovoreno plaćanje naknade za osnovano pravo služnosti u iznosu od 2.317.300,00 kn.

Navedeni ugovori zaključeni su na rok od jedne do 35 godina, ovisno o namjeni. Naknada za osnovano pravo služnosti koja prelazi iznos od 50.000,00 kn plaća se u jednakim godišnjim obrocima. Prvi obrok naknade mora se uplatiti u roku od 30 dana od dana zaključenja ugovora, a svaki sljedeći obrok dopijeva na naplatu na dan koji po broju i mjesecu odgovara danu dospijeca prvog obroka. Naknada za pravo služnosti ne plaća se kada to pravo stječu osobe javnog prava (Republika Hrvatska, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravne osobe u državnom vlasništvu i vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave), međusobno jedne od drugih, na njihovu zemljištu potrebnom za izgradnju infrastrukturnih građevina.

Za osnovano pravo služnosti plaća se naknada za umanjene tržišne vrijednosti poljoprivrednog zemljišta, osim ako je posebnim propisima određeno da se za osnivanje prava služnosti ne plaća naknada. Pravo služnosti najvećim dijelom ostvareno je radi izgradnje građevina gospodarske namjene i infrastrukturne namjene te eksploatacije mineralnih sirovina (tehničkog građevnog kamena, pijeska i šljunka). Za procjenu visine naknade za ustanovljenje služnosti, za nekretnine koje su bile predmet navedenog pravnog posla izrađen je zaseban procjembeni elaborat u skladu s odredbama Zakona o procjeni vrijednosti nekretnina (Narodne novine 78/15). Vrijednosno značajnija naknada ugovorena je u iznosu od 834.365,00 kn. Ovlaštenik prava služnosti na poljoprivrednom zemljištu obvezao se plaćati naknadu u 20 jednakih godišnjih obroka u iznosu od 41.718,00 kn. Plan otplate naknade za osnovano pravo služnosti nije sastavljen, što nije u skladu s odredbom članka 10., stavka 3. Pravilnika o načinu i uvjetima osnivanja prava građenja i prava služnosti na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske (Narodne novine 84/19). Navedenom odredbom propisano je da se ugovorom o osnivanju prava služnosti uređuje broj rata i određuje rok u kojem nositelj prava služnosti mora izvršiti uplatu zadnje rate naknade, a plan otplate naknade za osnovano pravo služnosti sastavni je dio ugovora.

Državni ured za reviziju nalaže sastaviti plan otplate naknade kao sastavni dio ugovora za osnovano pravo služnosti u skladu s odredbama Pravilnika o načinu i uvjetima osnivanja prava građenja i prava služnosti na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske.

– Zemljišni fond

Poljoprivredno zemljište koje čine poljoprivredne površine koje su po načinu uporabe u katastru opisane kao: oranice, vrtovi, livade, pašnjaci, voćnjaci, maslinici, vinogradi, ribnjaci, trstici i močvare, kao i drugo zemljište koje se može privesti poljoprivrednoj proizvodnji, a koje je u vlasništvu države i poljoprivredno zemljište koje Ministarstvo kupi ili zamijeni u ime i za račun Republike Hrvatske, čine Zemljišni fond poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države.

Na temelju odredbe članka 83. Zakona, Ministarstvo je dužno zatražiti provedbu parcelacijskih i drugih geodetskih elaborata u katastarskom operatu i u zemljišnoj knjizi te dostaviti nadležnom državnom odvjetništvu prijedlog za uknjižbu prava vlasništva države na nekretninama koje su postale vlasništvo Republike Hrvatske. Iznimno, Ministarstvo je dužno dostaviti nadležnom općinskom državnom odvjetništvu potrebne podatke i dokumentaciju za uknjižbu prava vlasništva na nekretninama u vlasništvu države koje su upisane kao društveno vlasništvo. Ministarstvo nema evidentirane ukupne površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske.

S obzirom na to da nema objedinjenih podataka o površini i vrijednosti poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske u poslovnim knjigama nijednog državnog tijela, pa tako ni u Bilanci države, Državni ured za reviziju preporučuje zajedno s jedinicama lokalne samouprave i drugim nadležnim tijelima poduzeti aktivnosti kako bi se podaci o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske unijeli u Središnji registar državne imovine.

- 3.2. *Ministarstvo prihvaća nalaz u vezi s poduzimanjem aktivnosti za proširenje funkcija ARKOD sustava, kako bi bilo moguće dobiti podatke o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske po statusu korištenja i korisnicima. U Očitovanju se obrazlaže da je ARKOD sustav nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela, odnosno evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj propisan Pravilnikom o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta (dalje u tekstu: Pravilnik), u skladu s člankom 70. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća. ARKOD se uspostavlja na temelju karata, zemljišnih knjiga ili drugih kartografskih referenci, a predstavlja grafičku evidenciju zemljišnih resursa poljoprivrednika u kojoj su sadržani podaci o poljoprivrednim površinama za cijelu Republiku Hrvatsku. Upisnik poljoprivrednih gospodarstava je temeljna evidencija koju koristi Agencija pri dodjeli potpora, a ARKOD sustav je nadogradnja Upisnika. Nadalje, obrazlaže se da je ARKOD sustav sastavni dio IAKS-a kojim zemlje članice EU-a dodjeljuju, prate i kontroliraju izravna plaćanja poljoprivrednicima. IAKS je računalna baza podataka koja se sastoji od: jedinstvene identifikacije korisnika koji podnose zahtjeve, sustava za identifikaciju zemljišnih parcela / ARKOD, sustava za identifikaciju i registraciju životinja / JRDŽ, sustava za identifikaciju i registraciju prava na plaćanje, podnošenja zahtjeva, administrativne kontrole zahtjeva i kontrole na terenu. ARKOD sustav uspostavljen je na temelju digitalnih ortofotokarata (DOF5) u mjerilu 1 : 5 000 koje služe kao podloga za interpretaciju i određivanje površina poljoprivrednog zemljišta poljoprivrednih gospodarstava. Uz navedene karte, kao pomoćni izvori prostornih podataka koriste se: digitalni katastarski planovi (DKP) koji služe kao kontrolni podaci kod interpretacije zemljišta na DOF-ovima te kao veza s Upisnikom poljoprivrednih gospodarstava u kojem postoje alfanumerički podaci katastarskih čestica, digitalni model reljefa (DMR) čiji podaci su nužni za definiranje pojedinih atributnih podataka (određivanje nagiba pojedinih poljoprivrednih površina, određivanje nadmorske visine, određivanje područja s težim uvjetima gospodarenja), topografske karte (TK25) koje služe kao dodatni podaci tijekom postupka digitalizacije te za bolju orijentaciju i snalaženje u prostoru na DOF-ovima i podaci iz središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) koji sadrži informacije o granicama županija, općina i gradova te katastarskih općina, a potrebni su za logističku podršku i organizaciju uspostave i održavanja sustava. Navedene prostorne podloge moraju biti dostupne za područje čitave Republike Hrvatske i ne smiju biti starije od pet godina prema zahtjevima zakonodavstva EU-a. Poljoprivredno zemljište se u ARKOD-u evidentira u obliku ARKOD parcele koja je Pravilnikom definirana kao neprekinuta površina poljoprivrednog zemljišta koju obrađuje jedan poljoprivrednik, klasificirana s obzirom na vrstu uporabe poljoprivrednog zemljišta iz šifrnika u Prilogu I. Pravilnika (oranica, livada, vinograd, voćnjak i drugo). ARKOD parcela je osnovna jedinica upisa u ARKOD. U ARKOD sustav evidentiraju se sve ARKOD parcele s površinom jednakom ili većom od 0,05 ha, a iznimno se u ARKOD sustav evidentiraju i parcele pod staklenicima/plasticima, vinogradima i iskrčenim vinogradima s površinom jednakom ili većom od 0,005 ha.*

ARKOD parcela isključuje sljedeće neprihvatljive elemente: nepoljoprivredne površine veće od 100 m², građevinske i infrastrukturne objekte te homogene cjeline dendrološke vegetacije i/ili stijene veće od 500 m² u slučaju pašnjaka i krških pašnjaka. ARKOD parcele ne poklapaju se s granicama katastarskih čestica, ali ARKOD preglednik omogućuje da se za svaku ARKOD parcelu dobije podatak o tome koje katastarske čestice sadrži pojedina ARKOD parcela i koje poljoprivredno gospodarstvo koristi te katastarske čestice.

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu Republike Hrvatske, koje koriste poljoprivrednici upisani u Upisnik poljoprivrednika, uneseno je u ARKOD prema vrsti uporabe (ARKOD parcela) te je na gore opisani način moguće dobiti podatak o korisniku katastarskih čestica poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države. S obzirom na to da poljoprivredno zemljište u državnom vlasništvu nije u cijelosti dano na korištenje poljoprivrednicima, nije ni upisano u ARKOD kao zemljište u vlasništvu Republike Hrvatske. Navedeno zemljište vodi se u katastru i zemljišnim knjigama po katastarskim česticama pa je tehnički moguće u ARKOD-u u „sloju katastra” sve takve čestice državnog poljoprivrednog zemljišta na neki način označiti kako bi bile posebno vidljive te se razmatraju mogućnosti (tehničke i druge) na razmjeni podataka s Agencijom. Ministarstvo je koncem 2020. i tijekom 2021. poduzelo niz aktivnosti i ulagalo dodatne napore kako bi se ostvarili preduvjeti za kvalitetnije ažuriranje podataka o poljoprivrednom zemljištu u državnom vlasništvu radi kvalitetnog uređivanja raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, kao vrijednog i ograničenog resursa. Aktivnosti poduzete tijekom 2021. ujedno su pretpostavka za realizaciju i navedene preporuke Državnog ureda za reviziju.

Cilj Ministarstva je urediti u najkraćem mogućem vremenu podatke o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske, ne samo u ARKOD-u nego i u drugim javnim knjigama, kao što su katastar i zemljišne knjige.

Ministarstvo prihvaća preporuku da se propišu jasni kriteriji za utvrđivanje minimalne i maksimalne površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske koja se daje u zakup radi poljoprivredne proizvodnje u cilju onemogućavanja parcelacije poljoprivrednog zemljišta čija bi posljedica bilo usitnjavanje. U Očitovanju se navodi da je odredbom članka 29., stavka 1. Zakona o poljoprivrednom zemljištu propisano da se poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države raspolaže na temelju Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države. Odredbom članka 29., stavka 4. propisano je da se Programom ne mogu umanjivati proizvodno-tehnološke cjeline koje su u funkciji proizvodnje osim iznimno za dodjelu zamjenskog zemljišta u postupcima povrata oduzete imovine. Jedinica lokalne samouprave odnosno Grad Zagreb određuje u svom Programu ograničenje maksimalne površine koja se može dati u zakup pojedinoj fizičkoj ili pravnoj osobi, a u tu maksimalnu površinu uračunavaju se sve površine državnog poljoprivrednog zemljišta koje je pojedina fizička ili pravna osoba dobila u zakup po natječajima provedenim od stupanja na snagu navedenog Zakona. Također, odredbom članka 31., stavka 6. propisano je da se natječaj za zakup raspisuje za katastarske čestice koje čine proizvodno-tehnološke cjeline površine najviše do 100 hektara, a stavkom 7. propisano je da se natječaj za zakup iznimno može raspisati za proizvodno-tehnološku cjelinu površine veće od 100 hektara ako tu proizvodno-tehnološku cjelinu čini jedna katastarska čestica ili ako je predmet zakupa ribnjak. Prilikom donošenja Programa i donošenja Odluke o raspisivanju javnog natječaja za zakup općinsko ili gradsko vijeće odnosno Gradska skupština Grada Zagreba na čijem se području nalazi zemljište trebaju primjenjivati navedene odredbe Zakona. Zakonom je propisano, između ostalog, da Ministarstvo daje suglasnost na Programe i Odluke o izboru najpovoljnije ponude za zakup.

Kod davanja suglasnosti na Programe i Odluke o izboru najpovoljnije ponude za zakup, vodi se računa da ne dolazi do umanjivanja poljoprivredno-tehnoloških cjelina odnosno njihova usitnjavanja. U cilju postizanja što kvalitetnijeg raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, u 2020. godini provedena je analiza raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u državnom vlasništvu, posebno zakupa. Kako bi se utvrdile prednosti i nedostaci postojećeg modela upravljanja poljoprivrednim zemljištem u državnom vlasništvu, u Ministarstvu je koncem 2020. osnovana radna skupina koju čine službenici Ministarstva različitih struka (agronomske, ekonomske, pravne i drugih struka). Radna skupina analizirala je postojeće stanje te dala prijedloge za poduzimanje odgovarajućih aktivnosti za unaprjeđenje upravljanja i raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem, što je u konačnici ugrađeno u Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu. Donošenje navedenog Zakona planirano je za treći kvartal 2021. U procesu izrade navedenog Nacrta razmatrane su izmjene i dopune odredaba koje se odnose na određivanje maksimalne površine u cilju očuvanja proizvodno-tehnoloških cjelina na kojima se do sada provodi kvalitetna poljoprivredna proizvodnja uz stvaranje dodane vrijednosti, ispunjavanje obveza iz ugovora, ostvarivanje ciljeva Gospodarskog programa i druge obveze. Za potrebe analize i unaprjeđenja svih oblika raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u državnom vlasništvu ostvarena je suradnja s Državnim inspektoratom i Agencijom, a zatraženi su i podaci kojima raspolažu jedinice lokalne samouprave odnosno Grad Zagreb. Istodobno su poduzimane aktivnosti na otklanjanju poteškoća koje su se pojavile tijekom provedbe Zakona o poljoprivrednom zemljištu koji je na snazi. Navedenim aktivnostima nastojalo se spriječiti umanjivanje proizvodno-tehnoloških cjelina, pri tome vodeći računa da bi se svim zainteresiranim poljoprivrednicima s područja jedinice lokalne samouprave, koja raspisuje natječaj, trebalo omogućiti pristup državnom poljoprivrednom zemljištu pod jednakim i fer uvjetima, uz kasniju adekvatnu kontrolu korištenja poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu.

Ministarstvo prihvaća preporuku u vezi s kriterijima za vrednovanje učinka Gospodarskog programa. U Očitovanju se navodi da je sadržaj Gospodarskog programa propisan odredbom članka 35., stavka 6. Zakona o poljoprivrednom zemljištu. Gospodarski program podnosi se na obrascu čiji sadržaj ministar propisuje pravilnikom. Prijašnjim zakonima o poljoprivrednom zemljištu za sve vrste zakupa nije bila propisana izrada Gospodarskih programa te je Ministarstvo navedenu nesukladnost riješilo izradom Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu. U 2020. i 2021. na temelju provedenih analiza pokrenute su aktivnosti usmjerene prema kontroli Gospodarskih programa koji su sastavni dio ugovora o zakupu. Nadzor nad provođenjem ciljeva Gospodarskog programa u djelokrugu je Državnog inspektorata te je predloženo provođenje nadzora, a o provedenim nadzorima Državni inspektorat dužan je obavijestiti Ministarstvo. Prijedlogom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu daje se veća važnost sadržaju i kvaliteti Gospodarskog programa, kao i nadzoru provođenja ciljeva Gospodarskog programa. Sadržaj Gospodarskog programa treba prvenstveno pridonijeti učinkovitijem korištenju poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu, unaprjeđenju poljoprivredne proizvodnje, stvaranju dodane vrijednosti, povećanju zapošljavanja, modernizaciji proizvodnje, prerade i održivom korištenju tla. Osim sadržaja Gospodarskog programa, izmjenama i dopunama navedenog Zakona, osobita pozornost pridaje se i strukturi obrasca Gospodarskog programa kako bi se omogućio jednostavniji nadzor provođenja ciljeva Gospodarskog programa.

Odredbom članka 43., stavka 4., točke c Zakona propisano je da se neostvarivanje ciljeva Gospodarskog programa, koji čini sastavni dio ugovora o zakupu, smatra razlogom za raskid ugovora. Ministarstvo je u 2021. razmotrilo pravne okvire koji se odnose na raskid ugovora u slučaju kada zakupnik ne provodi ciljeve Gospodarskog programa te je u Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu predvidjelo odredbe na temelju kojih će se u slučaju neispunjavanja ciljeva Gospodarskog programa ugovor smatrati raskinutim po samom zakonu, pri čemu će to pridonijeti skraćivanju postupanja nadležnih tijela (primjerice, Državnog odvjetništva) u postupcima za vraćanje posjeda poljoprivrednog zemljišta Republici Hrvatskoj, naplati dospjele nepodmirene zakupnine te drugim postupcima.

Ministarstvo prihvaća preporuku u vezi s aktivnostima na uspostavi učinkovitog sustava kontrola radi praćenja ugovora i ispunjenja ciljeva Gospodarskog programa kako bi se utvrdilo je li državno zemljište u funkciji poljoprivredne proizvodnje ili je sredstvo za ostvarenje potpora. U Očitovanju se navodi da su tijekom 2020. pokrenute aktivnosti na uspostavi dodatnih sustava nadzora provođenja ugovora o raspolaganju poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države. Također, navodi se da je Zakonom o poljoprivrednom zemljištu koji je na snazi, odnosno odredbom članka 43., stavka 6. navedenog Zakona propisano da u određenim slučajevima jedinica lokalne samouprave odnosno Grad Zagreb na čijem se području poljoprivredno zemljište nalazi u ime zakupodavca raskida ugovor o zakupu. Pojedine jedinice lokalne samouprave i u slučajevima kada su ispunjeni uvjeti za raskid ugovora iz različitih razloga nisu raskidale ugovore. Slijedom navedenog, Ministarstvo je u 2021. u Nacrtu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu uvrstilo i odredbu kojom se propisuje da postupak raskida ugovora, kada to ne provedu jedinice lokalne samouprave, može provesti Ministarstvo.

U vezi s preporukom da se zajedno s jedinicama područne (regionalne) samouprave utvrde površine državnog poljoprivrednog zemljišta koje su trebale biti, a nisu priključene na sustav navodnjavanja kako bi bile na raspolaganju onima koji namjeravaju koristiti navedeni sustav u cilju poljoprivredne proizvodnje i povećanja prinosa, u Očitovanju se navodi da je odredbom članka 30., stavka 5. Zakona o poljoprivrednom zemljištu propisano da se u Programu raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države površine na kojima je izgrađen sustav podzemne odvodnje i one na kojima se planira izgraditi ili je već izgrađen sustav javnog navodnjavanja, u Programu moraju posebno označiti. Navedenom odredbom propisana je obveza jedinica lokalne samouprave odnosno Grada Zagreba da kod donošenja Programa odrede ili utvrde i površine za navodnjavanje. Županije u skladu s odredbom članka 29., stavka 2. navedenog Zakona daju prethodno mišljenje na Program te imaju zakonsku mogućnost doprinosa određivanju ili utvrđivanju površina za navodnjavanje ili odvodnju. Ministarstvo poljoprivrede je u 2021. poduzelo aktivnosti usmjerene prema postizanju ciljeva u odnosu na spajanje poljoprivrednih površina državnog poljoprivrednog zemljišta na sustave navodnjavanja. Tako su i određena sredstva za ove namjene predviđena i u okviru Nacionalnog plana za oporavak i otpornost u postupcima komasacije.

Ministarstvo prihvaća nalaz za poduzimanje aktivnosti radi donošenja Pravilnika o načinu vođenja registra evidencije ugovora i naplate, a po donošenju Pravilnika ustrojiti će registar evidencije ugovora i naplate po ugovoru za sve oblike zakupa i prodaje poljoprivrednog zemljišta u skladu s odredbama Zakona o poljoprivrednom zemljištu.

U Očitovanju se navodi da je pripremljen Nacrt Pravilnika o načinu vođenja registra evidencije ugovora i naplate te je provedeno e-savjetovanje i objavljeno izvješće o provedenom savjetovanju, a stupanje na snagu Pravilnika planirano je u rujnu 2021. Također, ističe da provodi aktivnosti na izradi informacijskog sustava evidencije ugovora i naplate po ugovorima (eDPZ) koji će osim ostalih modula sadržavati i modul uspostave registra ugovora, modul naplate i otplatni plan.

Ministarstvo prihvaća nalaz u vezi sa sastavljanjem plana otplate naknade, koji je sastavni dio ugovora za osnovano pravo služnosti u skladu s odredbama Pravilnika o načinu i uvjetima osnivanja prava građenja i prava služnosti na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske. U Očitovanju se navodi da je zaključeno devet ugovora o osnivanju prava služnosti radi eksploatacije mineralnih sirovina u kojima iznos naknade za osnivanje prava služnosti prelazi iznos od 50.000,00 kn koji se plaća u obrocima, a za sve ostale ugovore plaćanje naknade izvršeno je jednokratno. Sastavljeni su otplatni planovi za devet ugovora o osnivanju prava služnosti u kojima iznos naknade za osnivanje prava služnosti prelazi iznos od 50.000,00 kn i plaća se u obrocima. Svi novi ugovori sadržavat će otplatni plan.

Ministarstvo prihvaća preporuku da zajedno s jedinicama lokalne samouprave i drugim nadležnim tijelima poduzme aktivnosti kako bi se podaci o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske unijeli u Središnji registar državne imovine.

U Očitovanju se navodi da su Programi raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države jedan oblik evidencije poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države jer prema odredbi članka 30. Zakona o poljoprivrednom zemljištu trebaju sadržavati ukupnu površinu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države na području jedinice lokalne samouprave. U 2020. i 2021. poduzete su i dodatne aktivnosti usmjerene na evidenciju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države u cilju objedinjavanja podataka. Za jedinice lokalne samouprave koje još nisu donijele Programe raspolaganja, Prijedlogom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu propisana je obveza donošenja Programa raspolaganja u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu Zakona. Propisana je i mogućnost da te poslove može preuzeti Ministarstvo ako jedinice lokalne samouprave odnosno Grad Zagreb ne donesu Program raspolaganja. U 2021., u cilju evidentiranja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, održan je i sastanak s Ministarstvom pravosuđa i uprave na kojem je dogovorena suradnja dvaju ministarstava o pitanjima koja se odnose na imovinskopravne odnose, evidencije te usklađivanje podataka u katastru i zemljišnim knjigama sa stanjem u naravi za poljoprivredno zemljište u državnom vlasništvu. Ministarstvo je u srpnju 2021. zatražilo i dobilo od Ministarstva pravosuđa i uprave ovlaštenje za pristup i pretragu sustava zemljišnih knjiga u okviru Zajedničkog informacijskog sustava (ZIS), za sve katastarske čestice po nazivu/imenu, nositelju knjižnih prava ili osobnom identifikacijskom broju. Pristup navedenom sustavu olakšat će izradu evidencija koje se odnose na poljoprivredno zemljište u vlasništvu države, kontrolu sadržaja Programa raspolaganja, a posljedično i primjenu odredaba Zakona o Središnjem registru državne imovine (Narodne novine 112/18) u vezi s Uredbom o Središnjem registru državne imovine (Narodne novine 3/20).

4. Potraživanja

- 4.1. Koncem 2020. potraživanja iznose 2.129.443.226,00 kn. Odnose se na potraživanja za pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna u iznosu od 1.590.466.230,00 kn, potraživanja za zajmove u iznosu od 240.040.135,00 kn, potraživanja za prihode iz proračuna u iznosu od 86.695.008,00 kn, potraživanja za prihode od imovine u iznosu od 57.159.241,00 kn, potraživanja za kazne i upravne mjere u iznosu od 49.789.885,00 kn, potraživanja za upravne i administrativne pristojbe, pristojbe po posebnim propisima i naknade u iznosu od 22.376.578,00 kn, potraživanja od zaposlenih u iznosu od 4.346,00 kn i ostala potraživanja u iznosu od 104.930.941,00 kn te ispravak vrijednosti potraživanja u iznosu od 22.019.138,00 kn.

Od ukupno iskazanih potraživanja koncem 2020. u iznosu od 2.129.443.226,00 kn, dospjela su potraživanja u iznosu od 175.835.564,00 kn. U okviru dospjelih potraživanja, iskazana su potraživanja od korisnika Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014. – 2020. u iznosu od 5.365.546,00 kn, od čega se na mjeru I.10. Trajni prestanak ribolovnih aktivnosti odnosi 3.372.928,00 kn, mjeru IV.3. Stavljanje na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture 1.989.205,00 kn i mjeru I.9. Privremeni prestanak ribolovnih aktivnosti odnosi se 3.413,00 kn. Navedene potpore isplaćene su iz sredstava EFPIR-a i državnog proračuna, a potraživanja se odnose na neprihvatljiv iznos javne potpore utvrđen nakon isplate. Vrijednosno najznačajnija potraživanja iskazana su prema pravnoj osobi iz Postira, korisniku mjere IV.3. Stavljanje na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture u iznosu od 1.989.205,00 kn, što čini 37,1 % ukupnih potraživanja od korisnika Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za navedeno programsko razdoblje. Na temelju Odluke o isplati sredstava donesene koncem 2016., za sufinanciranje aktivnosti za provedbu mjere IV.3., navedenom korisniku isplaćeno je 2.863.804,00 kn. Prema odredbama članka 21. Pravilnika o uvjetima, kriterijima i načinu dodjele potpore u okviru provedbe mjere IV.3. Stavljanje na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture (za razdoblje 2014. – 2020.) (Narodne novine 107/15, 129/15, 12/16, 24/16, 30/16, 88/16, 108/16 i 72/20), Upravljačko tijelo (Ministarstvo), između ostalog, Odlukom o povratu sredstava od korisnika zahtijevat će povrat sredstava u slučaju utvrđenih pojedinih nepravilno isplaćenih izdataka. Na temelju Odluke o povratu sredstava korisnik je dužan u roku od 30 dana od dana zaprimanja Odluke izvršiti povrat sredstava. U slučaju nepoštovanja roka za povrat sredstava Upravljačko tijelo zatražit će zaštitu svojih prava putem nadležnog suda. Odredbom članka 22. Pravilnika, propisano je da korisnik može iznos duga vratiti u obrocima, ako o tome obavijesti Upravljačko tijelo u roku od 15 dana od dana zaprimanja Odluke o povratu sredstava. U navedenom slučaju Upravljačko tijelo i korisnik potpore sklapaju izvansudsku nagodbu. U slučaju da korisnik ne vrati najmanje dvije rate na temelju izvansudske nagodbe, Upravljačko tijelo će zatražiti zaštitu svojih prava sudskim putem. Konačnim izvješćem o obavljenoj reviziji operacija u okviru EFPIR-a Agencije za reviziju sustava provedbe programa Europske unije od 28. siječnja 2019., za korisnika potpore u iznosu od 2.863.804,00 kn utvrđen je nepravilan izdatak. U skladu s odredbom članka 21., stavka 6. navedenog Pravilnika, utvrđena je obveza korisnika potpore za povrat sredstava u iznosu od 2.863.804,00 kn. Odluku o povratu sredstava u navedenom iznosu Ministarstvo je donijelo 14. kolovoza 2019. U Odluci je navedeno da je korisnik dužan vratiti sredstva na račun Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u roku od 30 dana od zaprimanja Odluke. Također, navedeno je da korisnik ima mogućnost vratiti sredstva u najviše četiri obroka, u roku od jedne godine od zaprimanja Odluke, te je o tome dužan obavijestiti Ministarstvo u roku od 15 dana.

U točki V. Odluke navedeno je da će, u slučaju nepoštovanja roka za povrat sredstava ili nevraćanja najmanje dvije rate na temelju izvansudske nagodbe, Ministarstvo zatražiti zaštitu svojih prava sudskim putem. Korisnik nije vratio dug u propisanom roku niti je obavijestio Ministarstvo o obročnoj otplati duga. S korisnikom nije zaključena izvansudska nagodba o obročnoj otplati duga. Ministarstvo nije u 2019. pokrenulo postupak zaštite svojih prava sudskim putem, što nije u skladu s odredbama članka 21. Pravilnika, kojim je propisano da će Ministarstvo u slučaju nepoštovanja roka za povrat sredstava zatražiti sudsku zaštitu svojih prava putem nadležnog suda. U veljači 2020. izvršen je djelomičan povrat sredstava u iznosu od 874.599,00 kn te su potraživanja od korisnika mjere IV.3. Stavljanje na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture iskazana koncem 2020. u iznosu od 1.989.205,00 kn.

Osim navedene, Ministarstvo je od 2019. do 2020. donijelo i odluke o povratu potpora u iznosu od 3.372.928,00 kn, u okviru mjere I.10. Trajni prestanak ribolovnih aktivnosti Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014. – 2020. Korisnici nisu u propisanom roku vratili sredstva niti su s Ministarstvom zaključili izvansudske nagodbe kojima bi se odredili rokovi i uvjeti povrata. Ministarstvo nije pokrenulo postupak zaštite svojih prava sudskim putem, što nije u skladu s odredbom članka 23., stavka 7. Pravilnika o uvjetima, kriterijima i načinu dodjele potpore u okviru provedbe mjere I.10. Trajni prestanak ribolovnih aktivnosti (Narodne novine 118/16 i 123/16), kojom je propisano da će Ministarstvo u slučaju nepoštovanja roka za povrat sredstava zatražiti sudsku zaštitu svojih prava putem nadležnog suda.

Umjesto pravodobnog poduzimanja mjera zaštite svojih prava, Ministarstvo je u svibnju 2021. donijelo Odluku o odgodi naplate povrata sredstava iz Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014. – 2020. na temelju Odluke o proglašenju epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2, koju je Ministarstvo zdravstva donijelo u ožujku 2020. Navedenom Odlukom odgođena je naplata na razdoblje od jedne godine. U Odluci je navedeno da će se, nakon proteka razdoblja odgode, napraviti ekonomska analiza stanja u sektoru ribarstva i akvakulture te će se staviti izvan snage ova Odluka ili će se produžiti rok odgode za najviše šest mjeseci.

Državni ured za reviziju nalaže, u slučajevima nepoštovanja rokova i uvjeta povrata potpora navedenih u odlukama o povratu sredstava odnosno izvansudskim nagodbama, zatražiti pravodobnu zaštitu prava Ministarstva putem nadležnog suda, u skladu s odredbama Pravilnika o uvjetima, kriterijima i načinu dodjele potpore u okviru provedbe mjere IV.3. Stavljanje na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture (za razdoblje 2014. – 2020.) te Pravilnika o uvjetima, kriterijima i načinu dodjele potpore u okviru provedbe mjere I.10. Trajni prestanak ribolovnih aktivnosti.

- 4.2. *Ministarstvo prihvaća nalaz Državnog ureda za reviziju u vezi sa zaštitom prava Ministarstva putem nadležnog suda. U Očitovanju se navodi da je Uprava ribarstva (Upravljačko tijelo) Operativnoga programa za pomorstvo i ribarstvo na temelju konačnog izvješća ARPA-e o obavljenoj reviziji operacija u okviru EFPIR-a pravnoj osobi iz Postira dostavila Odluku o povratu sredstava u iznosu od 2.863.804,00 kn. Koncem rujna 2019. dostavljena je obavijest Upravljačkom tijelu o namjeri obrocnog vraćanja duga u skladu s Odlukom o povratu, a pravna osoba pokrenula je postupak zaštite svojih prava pred nadležnim sudom koji je još u tijeku.*

S obzirom na to da je navedeno ulaganje odobrilo Upravljačko tijelo koje ga je smatralo dopuštenim, u međuvremenu su obavljene interne konzultacije s nadležnim institucijama Europske komisije (dalje u tekstu: EK). Za sva ulaganja korisnika koje je ARPA svojim izvješćem navela kao neprihvatljivima u okviru mjere IV.3. Stavljanje na tržište proizvode ribarstva i akvakulture, s EK-om je dogovoren i odobren proces reklasifikacije troškova iz mjere IV.3. u jednu od drugih mjera Operativnoga programa. S obzirom na to da predmetna pravna osoba spada u kategoriju velikih poduzeća, a nadležnom Uredbom EU-a propisano je da velika poduzeća ne mogu biti korisnici bespovratnih sredstava u okviru mjere IV.4. Prerada proizvoda ribarstva i akvakulture, reklasifikacija u navedenom slučaju nije bila moguća. Stoga je Upravljačko tijelo korisniku sredstava izdalo Suglasnost o vraćanju duga 10. siječnja 2020., odnosno zaključena je izvansudska nagodba o dinamici vraćanja duga. Prema planu otplate, korisnik je izvršio povrat prve rate duga u veljači 2020.

Nadalje, u Očitovanju se navodi da su u prvoj polovici 2020. nastupili značajni poremećaji na tržištu uzrokovani pandemijom COVID-19, koja je ostavila snažne negativne posljedice na sektor ribarstva u cjelini, što je izravno utjecalo na poslovanje većine poduzetnika u Hrvatskoj. Kako bi se pomoglo sektoru ribarstva, donesen je Pravilnik o izmjenama Pravilnika o uvjetima, kriterijima i načinu dodjele potpore u okviru mjere IV.3. Stavljanje na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture (Narodne novine 72/20), kojim je mijenjana odredba članka 22., stavka 3. na način da korisnik može vratiti iznos duga u najviše šest rata u roku od dvije godine. Slijedom navedenog, korisnik je na vrijeme (30. lipnja 2020.) podnio Obavijest o izmjeni planirane dinamike te mu je 13. srpnja 2020. izdana Suglasnost o dinamici obročne isplate. U skladu sa Suglasnošću (izvansudska nagodba) korisnik je drugu ratu duga podmirio 11. lipnja 2021., a rok dospijeca zadnjeg obroka je 15. rujna 2021.

U vezi s Odlukom o povratu sredstava u okviru mjere I.10. Trajni prestanak ribolovnih aktivnosti navodi da su tri korisnika vratila sredstva u ukupnom iznosu od 103.633,37 kn, dok je 13 korisnika zatražilo obročnu otplatu duga koja im je odobrena (izdana Suglasnost), a sedam korisnika nije zatražilo obročnu otplatu, od kojih je jedan korisnik pokrenuo upravni spor na Upravnom sudu. Uprava ribarstva aktivno i svakodnevno prati povrate i mogućnost korisnika da realiziraju povrate. Na temelju Odluke o proglašenju epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2, koju je Ministarstvo zdravstva donijelo u ožujku 2020., donesena je Odluka o odgodi naplate povrata sredstava iz Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014. – 2020., kojom je odgođena naplata na razdoblje od jedne godine. Odluka je donesena u cilju da se maksimalno pomogne korisnicima u situaciji u kojoj su se našli zbog pandemije (nemogućnost poslovanja, plasmata proizvoda ribarstva za korisnike koji su drugim plovilima ostali u ribarstvu) radi ublažavanja negativnih posljedica i očuvanje likvidnosti, zaposlenosti i sigurnosti prehrambenog lanca. Ističe da je navedena Odluka u skladu s odlukama Vlade Republike Hrvatske te je na taj način omogućena opstojnost dužnika, kao i povrat sredstava u državni proračun. Aktivno se prate mogućnosti svih povrata korisnika te je odluka o odgodi naplate jedino sredstvo da se povrati realiziraju. U mjeri I.10. korisnici su najvećim dijelom obrti te zaštitu svojih prava putem nadležnog suda Ministarstvo nije tražilo jer rezultat ne bi bio povrat, nego ovršni postupci. Zakonom o obrtu (Narodne novine 143/13, 127/19 i 41/20), između ostalog, propisano je da se ovrha radi ostvarenja novčane tražbine protiv obrtnika ne može provesti na onim stvarima i pravima na kojima se protiv njega ne bi mogla provesti kad ne bi obavljao gospodarsku djelatnost te na onim stvarima i pravima koja su nužna za obavljanje njegove gospodarske djelatnosti, ako mu je ona glavni izvor sredstava za život.

Također, ovrha radi ostvarenja novčane tražbine protiv obrtnika ne može se provesti na nekretnini u kojoj ovršenik stanuje u opsegu nužnom za zadovoljavanje osnovnih stambenih potreba ovršenika i osoba koje je po zakonu dužan uzdržavati. Provedene su analize kojima je utvrđeno da se upravo radi o korisnicima u navedenom statusu te se povrati trenutačno ne mogu realizirati zbog financijskog stanja korisnika. Ministarstvo smatra da je odgoda povrata duga predviđena navedenom Odlukom razumno vrijeme da korisnici osiguraju dostatna sredstva i da se povrat u konačnici realizira. U Očitovanju se navodi da je i propisima EU-a propisano da se evidentirana neopravdana isplaćena sredstva moraju vratiti do podnošenja konačnih računa EK-u (prvi kvartal 2024.). Nadalje, navodi da su korisnici do sada povrate obavljali u rokovima utvrđenim nacionalnim propisima i propisima EU-a te da će svi povrati biti izvršeni na vrijeme i u propisanom iznosu. S obzirom na to da je pandemija utjecala negativno i na sektor ribarstva, Odluka o odgodi naplate povrata sredstava iz Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014. – 2020. donesena je u cilju da korisnici mogu poslovati i opstati u nastaloj situaciji kako bi mogli kasnije vratiti svoje dugovanje.

Provedba naloga i preporuka

- 1.1. Državni ured za reviziju obavio je financijsku reviziju Ministarstva za 2018., o čemu je sastavljeno Izvješće. O financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja izražena su uvjetna mišljenja. Revizijom za 2020. provjereno je je li Ministarstvo postupilo prema nalogima i preporukama danim u prošloj reviziji, u skladu s Planom provedbe naloga i preporuka.

U tablici u nastavku navode se nalozi i preporuke iz prošle revizije i njihov status. Također, navodi se preporuka i nalog čija provedba zbog opravdanih razloga nije primjenjiva.

Tablica broj 4

Provedba naloga i preporuka iz prošle revizije

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godina prošle revizije	Nalog ili preporuka	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5
1.	Planiranje i izvršenje plana	2018.	Preporučeno je poduzimanje mjera u cilju izrade strategije razvoja poljoprivrede kako bi se u novom programskom razdoblju obuhvatile mjere koje će pridonijeti značajnijem razvoju poljoprivrede, prehrambeno-prerađivačke industrije i ruralnih područja.	30. 6. 2020.	u postupku provedbe
2.	Računovodstveno poslovanje	2017. 2018.	Naloženo je osigurati točnost podataka u Registru koncesija o nenaplaćenim koncesijskim naknadama za poslove sakupljanja i toplinske prerade nusproizvoda životinjskog podrijetla te usklađivanje navedenih podataka i podataka evidentiranih u poslovnim knjigama.	svakih šest mjeseci	provedeno
3.		2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018.	Naloženo je popis imovine i obveza obavljati u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.	15. 1. 2020.	nije provedeno
4.		2018.	Preporučeno je zajedno s CERP-om dogovoriti u čijim će se poslovnim knjigama evidentirati osnivački udjeli u veletržnicama koji su evidentirani u poslovnim knjigama Ministarstva i CERP-a.	20. 12. 2019.	provedeno
5.		2018.	Naloženo je u izvanbilančnim evidencijama zasebno evidentirati potencijalne obveze po sudskim sporovima.	30. 6. 2020.	provedeno
6.		2018.	Preporučeno je poduzeti aktivnosti u cilju prenošenja poslova naplate naknade za OKFŠ na FINA-u prema odredbama Zakona o šumama.	31. 3. 2020.	nije primjenjivo

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godina prošle revizije	Nalog ili preporuka	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5
7.		2018.	Preporučeno je evidentiranje potraživanja za akontaciju naknade za OKFŠ kvartalno, a na temelju konačnog obračuna stvarni iznos potraživanja u skladu s Pravilnikom o načinu obračuna, obrascima, posebnim računima i rokovima uplate naknade za korištenje OKFŠ-a.	31. 3. 2020.	provedeno
8.		2018.	Naloženo je obaviti detaljnu analizu potraživanja te isknjižiti potraživanja koja su naplaćena i poduzimati mjere za otpis potraživanja čija naplata nije moguća.	1. 6. 2020.	provedeno
9.		2018.	Kod provedbe financijskog instrumenta Investicijski krediti za ruralni razvoj, naloženo je umanjiti potraživanja od HBOR-a za naknade HBOR-a i financijskih posrednika.	30. 6. 2020.	nije primjenjivo
10.		2018.	Naloženo je uskladiti potraživanja iskazana u analitičkim evidencijama i računima glavne knjige.	31. 12. 2020.	provedeno
11.		2018.	Naloženo je utvrditi na što se odnose potraživanja za koncesije i lovozakupnine iskazana u iznosu od 657.780,00 kn te poduzeti mjere naplate.	30. 6. 2020.	provedeno
12.		2018.	Naloženo je obavljati ispravak vrijednosti potraživanja u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.	30. 11. 2019.	djelomično provedeno
13.		2018.	Preporučeno je poduzeti mjere u cilju jasnijeg definiranja djelokruga pojedinih organizacijskih jedinica.	31. 12. 2020.	provedeno
14.		2018.	Naloženo je poduzeti mjere za uspostavu SVIS-a.	31. 12. 2020.	u postupku provedbe
15.		2018.	Preporučeno je jasno i detaljno uređivanje aktivnosti, metode, postupka i rokova popisa te ovlasti članova povjerenstva i ostalih zaposlenika koji sudjeluju u postupku popisa imovine i obveza.	7. 12. 2019.	nije provedeno
16.		2016. 2017. 2018.	Naloženo je pribaviti raspoloživu dokumentaciju za potraživanja koja se ne mogu naplatiti u stečajnom postupku na temelju pravomoćnog rješenja o zaključenju stečajnog postupka nad pravnom osobom, u postupku likvidacije na temelju pravomoćnog rješenja o brisanju pravne osobe iz sudskog registra ili rješenja o zaključenoj predstečajnoj nagodbi kojim se dug otpisuje. Također, naloženo je sastaviti popis nenaplativih i zastarjelih potraživanja po subjektima i iznosima te poduzetim mjerama naplate.	31. 12. 2018.	provedeno
17.		2016. 2017. 2018.	Naloženo je poduzimati odgovarajuće mjere za naplatu potraživanja u skladu s odredbama Zakona o proračunu.	31. 12. 2019.	provedeno

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godina prošle revizije	Nalog ili preporuka	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5
18.		2015. 2016. 2017. 2018.	Naloženo je rashode/obveze u poslovnim knjigama evidentirati prema modificiranom načelu nastanka događaja, neovisno o plaćanju u skladu s odredbama Pravilnika o računovodstvu i Računskom planu.	31. 12. 2018.	nije provedeno
19.	Rashodi i izdaci	2016. 2017. 2018.	Preporučeno je od izvršitelja usluge terenske i laboratorijske dijagnostike zaraznih, nametničkih i drugih bolesti zatražiti da u završnim (godišnjim) izvješćima obrazlože odstupanja obavljenih laboratorijskih dijagnostičkih pretraga u odnosu na ugovorene. Navedena obrazloženja bila bi od pomoći kod planiranja i ugovaranja navedenih pretraga za naredna razdoblja.	kontinuirano	provedeno
20.		2016. 2017. 2018.	Naloženo je pri povjeravanju privremenih poslova ili poslova čiji se opseg privremeno povećavao postupati u skladu s odredbama Zakona o državnim službenicima.	31. 12. 2018.	provedeno
21.		2018.	Preporučeno je zajedno s jedinicama lokalne samouprave i drugim nadležnim tijelima poduzeti aktivnosti kako bi se propisani podaci o zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske unijeli u Registar državne imovine.	20. 9. 2020.	nije provedeno
22.		2018.	Preporučeno je poduzimanje mjera kako bi se obradili zaprimljeni Programi raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske te dostavile suglasnosti jedinicama lokalne i područne samouprave.	20. 9. 2020.	provedeno
23.		2018.	Naložena je uspostava registra evidencije i naplate za sve oblike zakupa propisane odredbama Zakona o poljoprivrednom zemljištu.	15. 12. 2020.	nije provedeno
24.		2018.	Preporučeno je poduzimati mjere u cilju korištenja sredstava iz EPFRR-a za sustave navodnjavanja.	31. 12. 2023.	u postupku provedbe
25.		2018.	Naloženo je sastavljati godišnje izvješće o stanju poljoprivrede prema Zakonu o poljoprivredi.	-	provedeno
26.		2018.	Preporučeno je u okviru realizacije Programa ruralnog razvoja preispitivanje opravdanosti financiranja velikog broja operacija uz veliki broj provedbenih propisa koji su podložni čestim izmjenama.	5. 10. 2019.	provedeno
27.		2018.	Preporučeno je da se potpore proizvođačima namještaja dodjeljuju na temelju dokumentacije i programa iz koje je vidljiva opravdanost dodjele potpora, odnosno održivost te povećanje proizvodnje i broja zaposlenih.	-	provedeno
28.		2018.	Preporučeno je obavljanje kontinuirane suštinske kontrole računa za obavljene usluge terenske i laboratorijske dijagnostike.	30. 6. 2020.	provedeno

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godina prošle revizije	Nalog ili preporuka	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5
29.	Potraživanja	2018.	Preporučeno je preispitati opravdanost plaćanja troškova službenih i referentnih laboratorija te dijagnostičkih materijala s obzirom na to da su u cijenu laboratorijske pretrage uključeni materijalni troškovi te se na taj način dvostruko financiraju.	1. 3. 2020.	provedeno
30.		2018.	Preporučeno je poduzeti aktivnosti na uspostavi informacijskog sustava, koji bi sadržavao podatke o lešinama i nusproizvodima životinjskog podrijetla koji udovoljavaju propisanim uvjetima da se njihovo sakupljanje, prerada i spaljivanje financira iz državnog proračuna i podatke o onima koji ne udovoljavaju tim uvjetima.	-	provedeno
31.		2018.	Naloženo je donacije dodjeljivati udrugama putem natječaja i izravno na način propisan odredbama Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge te kontrolirati namjensko korištenje danih donacija.	31. 12. 2020.	provedeno
32.		2018.	Preporučeno je za potraživanja od županija za udružena sredstva praćenje naplate po rokovima utvrđenim terminskim planovima.	-	provedeno
33.		2018.	Naloženo je pravodobno poduzimanje raspoloživih mjera za naplatu potraživanja kako bi se izbjegla njihova zastara. Za zakašnjela plaćanja naložen je obračun zateznih kamata.	-	djelomično provedeno

Obrazloženje danih naloga i preporuka koji su u postupku provedbe, nisu primjenjivi ili su djelomično provedeni daje se u nastavku.

- Ministarstvo je uputilo Nacrt prijedloga Strategije poljoprivrede u razdoblju od 2020. do 2030. u postupak e-savjetovanja sa zainteresiranom javnošću.
- Zakonom o izmjenama Zakona o šumama (Narodne novine 145/20) propisano je da poslove obračuna i naplate naknade za OKFŠ obavlja Ministarstvo.
- Na temelju Sporazuma o financiranju, koji su zaključili Ministarstvo i Agencija, HBOR ostvaruje pravo na naknadu za upravljanje financijskim instrumentom Investicijski krediti za ruralni razvoj. Osnovica za obračun naknade je iznos isplaćenih sredstava Programskog doprinosa HBOR-u. Do konca 2020. doznačene su HBOR-u dvije tranše navedenog financijskog instrumenta u iznosu od 203.235.294,00 kn (u 2018. u iznosu od 134.117.647,00 kn i 2020. u iznosu od 69.117.647,00 kn). Početkom svibnja 2020. HBOR je dostavio Agenciji zahtjev za odobrenje troškova i naknada za isplaćenu prvu tranšu. Nakon obavljene upravljačke provjere, odobreni su troškovi i naknade za upravljanje financijskim instrumentom u iznosu od 1.790.863,00 kn.

Sredstva za navedenu namjenu planirana su Financijskim planom Ministarstva za 2021. u okviru aktivnosti ZPP-a – mjere ruralnog razvoja, podskupini računa 329 – Ostali nespomenuti rashodi poslovanja.

- Potraživanja u iznosu od 2.129.443.226,00 kn evidentirana su u glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 1.942.165.278,00 kn za potpore koje se financiraju iz proračuna Republike Hrvatske i proračuna EU-a (EPJF, EFRR i EFPIR) te glavnoj knjizi Ministarstva u iznosu od 187.277.948,00 kn. Potraživanja za prihode poslovanja u glavnoj knjizi Ministarstva umanjena su za ispravak vrijednosti potraživanja u iznosu od 22.019.138,00 kn te su iskazana u iznosu od 149.647.002,00 kn. U glavnoj knjizi Agencije evidentirana su dospjela potraživanja starija od godine dana u iznosu od 54.994.105,00 kn za koja nije proveden ispravak vrijednosti potraživanja.
- Opći cilj razvoja i implementacije Središnjeg veterinarskog informacijskog sustava (SVIS) je poboljšanje učinkovitosti u području veterinarstva i uspostava dijela informacijskog sustava Ministarstva (potrebne aplikacije, registri, baze podataka i uspostava veza s ostalim sustavima Ministarstva) za podršku aktivnostima u veterinarstvu. U funkciji je 27 baza podataka (aplikacija). Tijekom 2019. i 2020. nadograđeni su moduli, napravljen *web*-servis i dorađene pojedine baze. Razvoj sustava usporen je zbog promjena u sustavu državne uprave u 2019. osnivanjem Državnog inspektorata (veterinarska inspekcija nije dio Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane), a podjela nadležnosti određena je sredinom svibnja 2021. donošenjem Zakona o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja (Narodne novine 52/21). Također, ukinuta je Hrvatska poljoprivredna agencija koja je za Ministarstvo vodila dio operativnih baza te se obavljanje navedenih poslova ugovara putem javne nabave. Nadalje, novim unutarnjim ustrojstvom Ministarstva (od rujna 2020.), Glavno tajništvo obavlja sve poslove upravljanja informacijskim projektima/zadacima u dizajniranju, razvoju i korištenju informacijskog sustava, upravljanja informacijskom i komunikacijskom tehnologijom te informacijske sigurnosti. Poslove u vezi s funkcioniranjem informatičkog sustava u Upravi za veterinarstvo i sigurnost hrane obavlja, uz ostale poslove, jedan zaposlenik. Zbog promjena u EU zakonodavstvu u vezi sa zdravljem životinja i obveze Republike Hrvatske u primjeni novog zakonodavstva, Ministarstvo će trebati prilagoditi informatički sustav navedenim promjenama. Zbog opsežnih poslova i značajnih troškova, Ministarstvo nije u mogućnosti odrediti rok za završetak razvoja sustava SVIS.
- Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. omogućeno je korištenje sredstava EPFRR-a za ulaganja i izgradnju sustava javnog navodnjavanja. Putem operacije 4.3.1. Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja omogućeno je jedinicama područne (regionalne) samouprave financiranje iz EPFRR-a do 100,0 % prihvatljivih troškova projekta navodnjavanja. U okviru operacije 4.1.1. omogućeno je poljoprivrednicima ulaganje u građenje/rekonstrukciju i/ili opremanje novih sustava za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu te poboljšanje postojećih sustava/opreme za navodnjavanje do 50,0 % vrijednosti opreme, a poljoprivrednicima mlađim od 40 godina do 70,0 % vrijednosti opreme.

- Za naplatu potraživanja od korisnika mjera Operativnog programa za ribarstvo nisu pravodobno poduzete odgovarajuće mjere naplate. Nakon isteka roka za povrat obračunana je zakonska zatezna kamata.

Ministarstvo je i nadalje u obvezi postupati prema nalogima i preporukama Državnog ureda za reviziju, koji nisu u cijelosti provedeni.

- 1.2. *Ministarstvo prihvaća statuse naloga i preporuka iz prošle revizije. U Očitovanju navodi da je u protekle dvije godine postupalo u skladu s Planom provedbe naloga i preporuka te je od ukupno 33 naloga i preporuke (15 naloga i 16 preporuka) u potpunosti provelo 21 (deset naloga i jedanaest preporuka), djelomično provelo dva naloga, a u postupku provedbe su jedan nalog i dvije preporuke. Tri naloga i dvije preporuke nisu provedeni. Zbog opravdanih razloga nije primjenjiva provedba jednog naloga i jedne preporuke. Ističe da su navedeni nalozi i preporuke utvrđeni u financijskim revizijama Ministarstva, obavljenim od 2013. do 2018. Izjavljuje da je u 2019. i 2020., u uvjetima pandemije bolesti COVID-19 i potresa koji je pogodio ovo područje, uz smanjene ljudske kapacitete, uložilo velik trud i napore kako bi postupilo prema danim nalogima i preporukama Državnog ureda za reviziju.*